Horisont

EN HÅLLBARHETSRAPPORT FRÅN LANNEBO

TEMA:
VALBEREDNING

Sommaren 2022

LANNEBO

INNEHÅLL

Krönika....3
Om Lannebo....5
Lannebomodellen....6
Tema: Valberedning....9–21
FN:s globala mål....23
Hållbarhetsrådet....25
9 faktorer som gör skillnad....27
Exkludering....29
Fonderna i siffror....33
Våra fonder....40
Kontakt....51

RISKINFORMATION

Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar som placeras i fonder kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet. Aktiefonders värde kan variera kraftigt på grund av deras sammansättning och de förvaltningsmetoder fondbolaget använder sig av. Lannebo Räntefond Kort, Lannebo Corporate Bond, Lannebo Sustainable Corporate Bond, Lannebo High Yield, Lannebo Mixfond och Lannebo Mixfond Offensiv har tillstånd enligt 5 kap. 8 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder och får placera mer än 35 procent av fondmedlen i obligationer och andra skuldförbindelser som getts ut eller garanterats av en stat eller kommun i Norden (endast Sverige för Lannebo Räntefond Kort). Faktablad och informationsbroschyr finns på **www.lannebo.se**

Johan Lannebo, styrelseordförande och fondförvaltare på Lannebo.

BILD: HANS ALM

Ett gemensamt ansvar

Den svenska företagssektorn håller världsklass, vilket kommer aktieinvesterare och fondsparare till godo. Den svenska börsen tillhör avkastningstoppen nästan oavsett vilken tidsperiod som studeras. Därtill har Sverige fler multinationella företag per capita än de flesta länder. De bakomliggande faktorerna och drivkrafterna är naturligtvis flera; den svenska ägarstyrningsmodellen är en.

Den svenska modellen har visat sig vara ett stöd och kanske till och med en förutsättning för utvecklingen av konkurrenskraftiga bolag. Modellen kännetecknas av att den möjliggör ett långsiktigt och ansvarsfullt ägande. En kartläggning för ett antal år sedan visade att mer än sex av tio nordiska börsbolag hade en huvudägare med mer än 20 procent av rösterna i bolaget. Ett annat kännetecken för den svenska ägarstyrningsmodellen är ett starkt minoritetsskydd. Ett starkt minoritetsskydd är viktigt för det institutionella kapitalet, som ju alltid är minoritetsägare, och det bidrar till den svenska aktiemarknadens attraktionskraft bland internationella investerare. Sammantaget resulterar detta i en ägarstyrningsmodell där starka ägare uppmuntras att engagera sig i styrningen av bolagen vilket kan skapa värden för samtliga aktieägare.

Ett aktiebolag har bolagsstämman som högsta beslutande organ. Stämman har en överordnad ställning och utser bland annat bolagets styrelse. Styrelsen tillsätter VD och fastställer även bolagets övergripande mål och strategi. Styrelsen ska även, enligt bolagskoden, identifiera hållbarhetsrisker och möjligheter. Lannebo har ett långvarigt arbete inom ägarstyrning och framhåller ofta G.et (Governance) i ESG. Eftersom styrelsen ansvarar för att fastställa ett företags långsiktiga strategi och identifiera hållbarhetsfaktorer anser vi det vara A och O för långsiktigt, hållbart värdeskapande att ett företag har en väl fungerande styrelse. Styrelsen sätter tonen.

Ett annat kännetecken för svensk bolagsstyrning är att ägarna, såväl huvudägare som finansiella investerare, engagerar sig i nomineringsprocessen av bolaget styrelse genom deltagande i valberedningar. Utformningen av valberedningen bestäms av ägarna. Förfarandet med valberedningar kan med ett par decenniers perspektiv beskrivas som en succé. Valberedningssystemet har bidragit till en strukturerad och årlig utvärdering av styrelsernas arbete. Kraven på styrelserna har ökat och arbetet har professionaliserats.

Lannebo ser det som både ett privilegium och en skyldighet att delta i bolagens valberedningsarbete. Det är ett privilegium då det är en möjlighet för oss att påverka och vi tror vi kan bidra. Utvärdering och nominering av styrelseledamöter är kanske valberedningens viktigaste uppgift och Lannebos förvaltare träffar dagligen bolagsföreträdare som kan vara intressanta kandidater till styrelseuppdrag.

Lannebo ser deltagande i valberedningar även som en skyldighet, för att värna om den svenska ägarstyrningsmodellen. Knappt 70 procent av kapitalet i Lannebos fonder är investerat på den svenska aktiemarknaden. För Lannebos andelsägares värdeutveckling är det avgörande att den svenska börsen fortsätter att vara en attraktiv marknadsplats för bolag och att regelverk och ägarstyrning stöttar en långsiktigt god utveckling i företagen.

De stora amerikanska kapitalförvaltarna Blackrock och Vanguard är Stockholmsbörsen största respektive tredje största ägare. De är sprungna ur den amerikanska modellen där styrelsen nominerar sig själva. De har aldrig suttit i en valberedning och mig veterligen inte lagt fram ett enda förslag på en styrelseledamot. I stället röstar de ofta nej till valberedningarnas styrelseförslag. Den svenska ägarstyrningsmodellen bygger på att ägarna tar ansvar för sin del i ägarstyrningsmodellen. Görs inte detta uppstår ett vakuum som snart kan växa till en ohållbar situation. Vi tror att det vore väldigt olyckligt om svensk ägarstyrningsmodell måste ge vika. För den har tjänat ägare på den svenska börsen väl under åren.

Jag vill avslutningsvis önska er alla en trevlig läsning och sommar. Jag vill även passa på att tacka alla kunder genom åren för förtroendet som förvaltare och ägarstyrningsansvarig. Det har varit en fantastisk tid och ett stimulerande uppdrag. Men nu sätter jag punkt.

Mats Gustafsson, ägaransvarig

Mats Gustafsson,
ägaransvarig Lannebo

Om Lannebo

Aktiv ägande – ansvarsfull förvaltning

Lannebo är ett oberoende fondbolag som bedriver äkta aktiv förvaltning med fokus på *långsiktighet, riskmedvetenhet och självständighet* – allt för att skapa en så hög avkastning som möjligt till rimlig risk.

LÅNGSIKTIGHET
Vi strävar efter att ge högst riskjusterad avkastning på lång sikt. Vi är engagerade och långsiktiga investerare, och vi fokuserar på fundamental bolagsanalys och värdering.

RISKMEDVETENHET
Vi är ansvarsfulla med våra sparares pengar. Vi investerar i bolag med hållbara affärsmodeller som vi förstår, och vi gör en noggrann riskanalys innan vi investerar.

SJÄLVSTÄNDIGHET
Vi är oberoende och fattar självständiga beslut, vi har lång erfarenhet och stor frihet i förvaltningen, och vi vågar avvika. För att ändå kunna utvärdera våra prestationer jämför vi oss internt med våra konkurrenter. I denna jämförelse har vi bara en målsättning och det är att över tid ligga i den absoluta toppen.

Lannebomodellen

STEG FÖR STEG

Vi är övertygade om att företag som tar ansvar för människor och samhälle, som förstår sin omvärld, dess risker och dess möjligheter, har större chans till långsiktig lönsamhet och därmed också större potential att generera god avkastning åt andelsägarna till en lägre risk. Därför följer vi en egen och framgångsrik metod när vi letar investeringar till våra fonder.

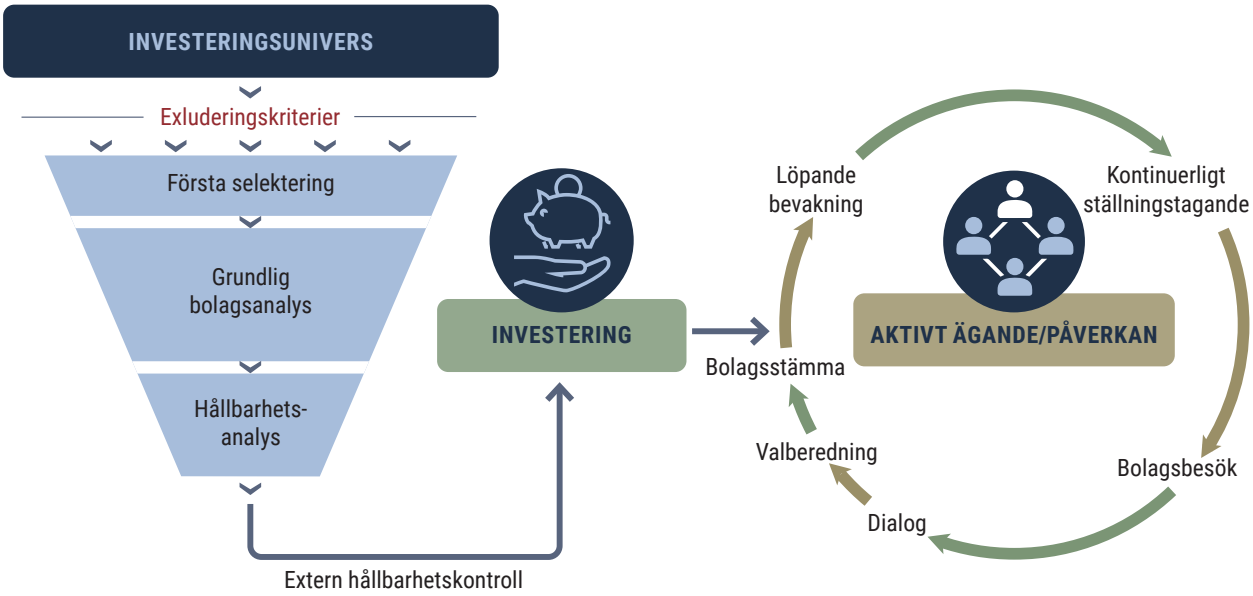

1. HITTA RÄTT BOLAG

Marknaden består av tusentals bolag och vi lägger allt vårt fokus på att hitta ansvarsfulla bolag som vi anser kommer att kunna ge våra andelsägare bästa möjliga avkastning. Vår bolagsanalys är central för att identifiera bolag med långsiktigt hållbara affärsmodeller och som är positionerade för framtiden. Inom vissa branscher bedöms hållbarhetsriskerna vara så omfattande att Lannebo vill minimera fondernas exponering mot dessa, därför tillämpar vi exkluderingskriterier (mer information på sid 27.)

2. FÖRSTA SELEKTERING

I det första urvalet identifierar förvaltaren exempelvis bolag med god lönsamhet i en intressant bransch eller med en lovande produkt, bolag som har lösningen på ett problem eller som är marknadsledande inom sin nisch.

3. GRUNDLIG BOLAGSANALYS

Det är alltid våra förvaltare som gör både bolagsanalysen, hållbarhetsanalysen och fattar beslut om själva investeringen. Ett engagemang som skapar en ovärderlig kunskap och inblick i de bolag vi investerar i. I hållbarhetsanalysen analyserar och bedömer förvaltaren ett femtiotal punkter. Därefter sätter förvaltaren betyg på hur bolagen hanterar styrningsfrågor, miljörelaterade och sociala frågor som mångfald, arbetsrätt och jämställdhet. Bolagen måste prioritera en långsiktigt hållbar utveckling, och ha en plats på marknaden i framtiden. För våra förvaltare är det viktigt att de förstår hur verksamheten i grunden är uppbyggd: bolagsstyrning, företagskultur, marknadsposition och strategi. För oss är det själva essensen av äkta aktiv förvaltning. Våra förvaltare ser möjligheter och risker som en indexförvaltning eller robot inte kan göra.

4. EXTERN HÅLLBARHETSKONTROLL

För att även utanför den interna bolagsanalysen ytterligare säkerställa att investeringarna lever upp till våra högt ställda hållbarhetskrav använder vi oss av världsledande Sustainalytics för att göra en bolagskontroll på det aktuella bolaget. Lannebo investerar exempelvis inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Dessa exkluderingskriterier är någonting som kontrolleras i den externa hållbarhetskontrollen.

5. INVESTERINGSBESLUT

När bolagsanalysen är färdig fattar förvaltarna ett investeringsbeslut. Innan en investering får göras måste dock förvaltarna ansöka om bolaget till riskhanteringsansvarige som också utför kontroller för att säkerställa att bolaget lever upp till Lannebos uppsatta hållbarhetskrav.

6. LÖPANDE BEVAKNING & STÄLLNINGSTAGANDE

Varje dag utvärderas investeringsbesluten. Vill vi fortfarande vara investerade i det här bolaget? Utvecklas bolaget som vi önskar? Om inte, måste vi för andelsägarnas bästa ibland sälja av innehavet.

7. BOLAGSBESÖK OCH DIALOG

Verklig förändring kommer av att investerare engagerar sig i bolagen och använder sin ägarmakt. Som stor ägare i många företag har Lannebo möjlighet att påverka och bidra till förändring. Den möjligheten använder vi oss av genom en kontinuerlig dialog med företagen där vi har innehav. Lannebo genomför årligen ett antal strukturerade hållbarhetsmöten med ledningspersoner i utvalda bolag för att diskutera deras hållbarhetsarbete. Dessa möten är prioriterade då vi bedömer att det ger effekt i bolagen samtidigt som de ger oss ett bredare underlag för investeringsanalysen. I de fall vi bedömer det lämpligt kan vi också samarbeta med andra investerare för att skapa största möjliga effekt.

8. VALBEREDNING OCH BOLAGSSTÄMMA

Lannebo är en stor ägare i många nordiska bolag, vilket medför ett ansvar och en möjlighet att påverka bolagen, inte minst genom valberedningar. Där deltar vi aktivt för att bolagen ska få så kunniga, mångsidiga och jämställda styrelser som möjligt. Vår huvudprincip är att delta i bolagsstämmor där vi är en större aktieägare och vi röstar på bolagsstämmor i drygt 60 procent av vårt förvaltade kapital. För oss är detta ägararbete en integrerad del av den aktiva förvaltningen.

Utvärdering av **portföljbolag**

Lannebos andelsägare ska alltid känna sig trygga i att deras kapital investeras ansvarsfullt. Innan Lannebo investerar i ett bolag gör våra förvaltare alltid en hållbarhetsanalys som resulterar i ett **betyg från 1 till 5**. Analyserna är sedan en del i underlaget för dialog med bolagsledningar. I analysen ingår ett **femtiotal frågor** som vi vill ha svar på, och som sedan analyseras noggrant.
Här följer tre exempel:

1

Har bolaget ett tydligt förhållningssätt och kvantifierbara mål till de mest kritiska hållbarhetsfrågorna?

2

Kan bolagets verksamhet anses vara i linje med Parisavtalet?

3

Är bolaget transparent och ger en rättvisande bild av risker, ställningstagande och bolagets aktiva arbete?

BILD: HANS ALM

I den **svenska ägarstyrningsmodellen** är valberedningen central. Som aktiv ägare är det här institutionella ägare, som fondbolag, har störst möjlighet att påverka och ge företagen bästa möjliga förutsättningar för **långsiktigt värdeskapande**.

TEMA

VALBEREDNING

Björn Kristiansson, verkställande ledamot i Kollegiet för svensk bolagsstyrning

Ägaransvar – en svensk modell

Den svenska ägarstyrningsmodellen har skräddarsytts för att passa den svenska aktiemarknaden. Det gör att styrningen av ett svenskt börsbolag i dag skiljer sig markant från hur exempelvis ett amerikanskt bolag styrs. En unik modell värd att försvara. Det menar **Björn Kristiansson**, verkställande ledamot i Kollegiet för svensk bolagsstyrning.

Det finns ett par saker som är utmärkande för det svenska näringslivet och de svenska börsnoterade bolagen. En sak är att vi under lång tid har haft en omfattande och öppen börshandel till följd av ett framgångsrikt och exportorienterat näringsliv. En annan sak är att de allra flesta börsbolagen har en tydlig huvudägare. Ofta är det en familj, en grundare eller en stiftelse som genom stort ägande och röststarka aktier har huvudkontrollen över ett visst bolag. Just detta är en viktig grund för att förstå varför den svenska ägarstyrningsmodellen i dag ser ut som den gör, menar Björn Kristiansson.

"Om man tar ett helikopterperspektiv så är den stora skillnaden vad gäller ägarstyrning styrelsens roll. I Sverige har vi en tydlig uppdelad, hierarkisk styrelsemodell där ägarna utser styrelse som i sin tur utser vd. Styrelsen lägger sig inte den dagliga driften av företaget utan fastställer den övergripande strategin", säger han och fortsätter:

"I USA och Storbritannien är det i stället så att styrelse och ledning är ett och samma organ och det är styrelsen som nominerar nya styrelseledamöter".

Just den ägarledda valberedningen är något som skiljer ut den nordiska ägarmodellen från omvärlden. I Sverige är det de största aktieägarna i ett bolag som tar fram kandidater till styrelsen istället för att styrelsen nominerar sig själva.

"Det här är en modell som fungerat väldigt väl i Sverige inte minst tack vare att det finns stora huvudägare i

FAKTA » BJÖRN KRISTIANSSON

- Verkställande ledamot, Kollegiet för svensk bolagsstyrning.
- Advokat och delägare på Kanter Adsokatbyrå.

AFFÄREN SOM STARTADE ALLT. Försöket till sammanslagning mellan Volvo och Renault havererade 1993. Men ägarinitiativet Volvos-vänner innebar startskottet för ett mer engagerat institutionellt ägande i svenska börsbolag.

börsbolagen. En valberedning som består av de fem största ägarna innebär i Sverige att en stor del av aktieägandet är representerat. Men skulle du göra motsvarande i Storbritannien där det i regel saknas huvudägare skulle det innebära en valberedning som representerar ett par procent av ägandet och det skulle aldrig fungera", säger han.

En förändring som skett i valberedningsarbetet i Sverige under 2000-talet är att institutionella ägare, som fondbolag, engagerat sig i mer arbetet.
"Det institutionella ägandet har gradvis ökat och därmed tagit större plats i valberedningsarbetet. Det är i grund och botten positivt och har lett till att arbetet professionaliserats. Huvudägaren har inte längre kunnat presentera sitt förslag på stämman utan motivering, utan tvingats att organisera arbetet, lyssna på andra ägare och ta fram ordentliga motiveringar. Med institutionella ägare i valberedningen har huvudägarna blivit tvungna att agera mer professionellt."

Även styrelsearbetet i sig har successivt professionaliserats under 2000-talet.
"Den personliga risken för en styrelseledamot har ökat markant, liksom kraven. Att sitta i en styrelse i dag är ett jobb, utrymmet för dödkött har minskat och du hittar inte längre ledamöter som sitter med som tack för tidigare insatser. Det är särskilt tydligt för styrelseordföranden vars uppdrag tidigare mest var att skicka ut dagordningen. Att vara styrelseordförande i dag är mycket mer arbetskrävande och kan i många bolag vara ett halvtidsuppdrag."
Trots att den svenska ägarstyrningsmodellen har fungerat väl för såväl aktieägare som bolag, trots att den åstadkommit en professionalisering av valbe-

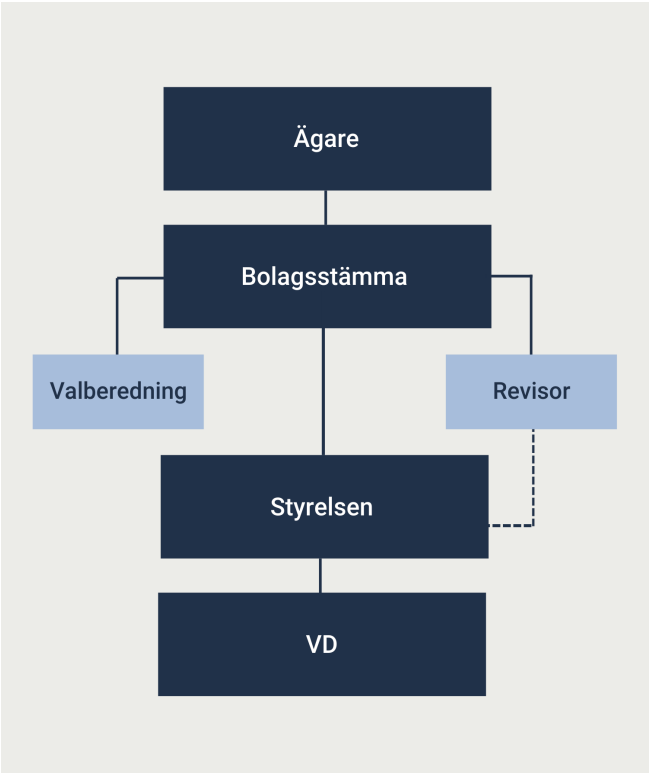

STABILA STORÄGARE. Svenska börsbolag har i regel en dominerande och långsiktig ägare vilket ger unika förutsättningar för ägarstyrning. På bilden: SAS dåvarande vd Curt Nicolin som utsetts av storägaren Marcus Wallenberg för att få ordning på bolagets ekonomi i början av 1960-talet.

redningss- och styrelsearbete, och trots att det finns ett starkt inhemskt förtroende för den så är dess överlevnad allt annat än självklar.
"Vi ser på svenska bolagsstämmor nu att internationella röstningsrådgivare som ISS och Glass Lewis försöker att agera på samma sätt här som i andra länder utan att ta hänsyn till vår ägarstyrningsmodell. Vi ser till exempel krav på att kunna rösta nej till enskilda styrelseledamöter vilket är tämligen poänglöst i en svensk kontext. Men det verkligt stora hotet ligger dels i EUs nuvarande egna missriktade harmoniseringssträvanden, dels i om de stora internationella investerarna lyckas påverka EU-kommissionen till att harmonisera lagstiftningen på ett sätt som inte lämpar sig för den svenska marknaden".

Problemet med harmonisering av ägarstyrning inom exempelvis EU är att det då inte längre är möjligt att anpassa styrningen efter lokala förhållanden. Man kan lite förenklat säga att den svenska ägarstyrningsmodellen varken är bättre eller sämre än någon annan modell men den är bäst lämpad för det svenska näringslivet och den svenska lagstiftningen.
"Sverige är till exempel ett land med låg grad av korruption och stort förtroende för myndigheter samt med stark social kontroll i näringslivet. Det gör att vi kan ha ett system som i stor utsträckning bygger på självreglering vilket är snabbt och flexibelt. I många andra länder skulle ett sådant system inte fungera och man behöver höga böter och fängelsestraff för att det ska efterföljas", säger Björn Kristiansson.

Den tydliga hierarkiska uppdelningen mellan ägarledd valberedning, styrelse och ledning har också gjort att man i Sverige inte behövt begränsa styrelsens inflytande på samma sätt som i Storbritannien och USA. Men för att det ska fungera krävs att de svenska börsbolagen fortsätter att ha röststarka storägare och institutionella ägare som tar ansvar för att arbeta i valberedningar.
"Det potentiella problemet som kan uppstå om det saknas huvudägare och inga stora ägare är villiga att arbeta i valberedningen är att styrelsen får för stort inflytande. Då närmar man sig modellen där ledningen bestämmer själva och vi får de problemen som man haft i USA och Storbritannien här i Sverige."

TEXT: VIKTOR STRÖM

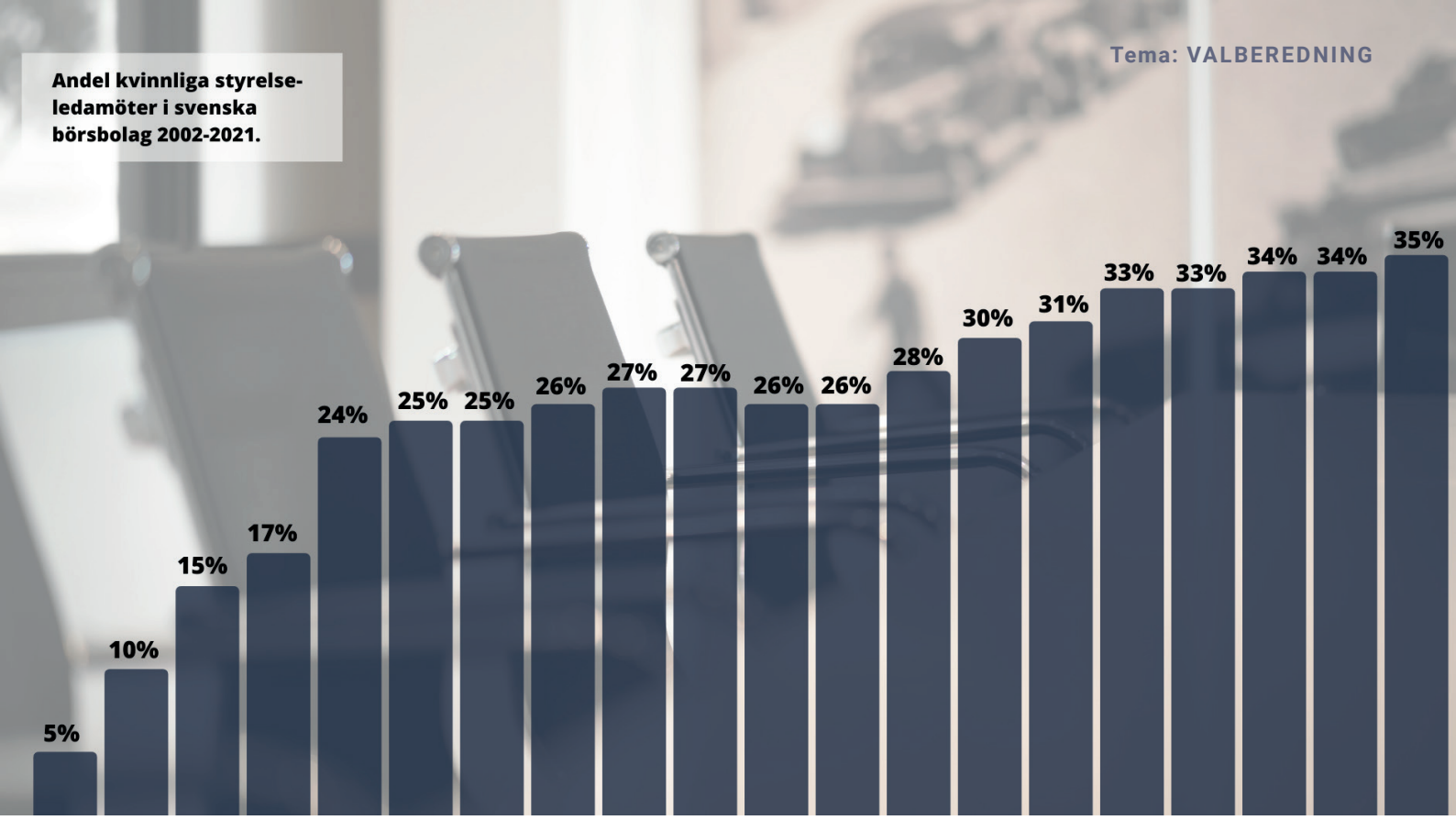

20 år av förändring i börsbolagens styrelser

De svenska börsbolagens styrelser har förändrats dramatiskt de senaste 20 åren. Ett enträget arbete i valberedningar har gjort styrelserna mer diversifierade, internationella och professionella.

År 2002 var 1 av 20 styrelseledamöter i svenska börsbolag kvinnor. En siffra som i dag ter sig uppseendeväckande låg. Faktum är att majoriteten av de stora svenska börsbolagen för tjugo år sedan inte hade en enda kvinna i styrelsen. Börsbolagens styrelser var vid millennieskiftet i mångt och mycket en gubbklubb med ledamöter som inte bara hade det gemensamt att de var män utan de hade ofta liknande yrkes- och utbildningsbakgrund, samma nationalitet och var i ungefär samma ålder.

Som exempel kan vi titta på ett av den svenska aktiemarknadens flaggskepp: Ericsson. 2002 bestod styrelsen av 8 män och en kvinna. Sju av nio ledamöter hade en bakgrund som företagsledare och var utbildade civilekonomer eller civilingenjörer. De som sticker ut är dels Lena Torell med en forskarbakgrund, dels Peter Sutherland utbildad jurist och tidigare politiker.

Men även om det går att hitta vissa skillnader mellan styrelsens ledamöter 2002 så är det tydligt att det var en tämligen homogen grupp.
Om vi hoppar 20 år framåt i tiden till 2022 så ser Ericssons styrelse annorlunda ut. Antalet styrelseledamöter har ökats till 11 personer. Av dessa är 7 män och 4 kvinnor. Civilekonomer och civilingenjörer är alltjämt i majoritet men till skillnad från 2002 innehåller styrelsen nu fler yrkesverksamma personer med yrkesbakgrund som till exempel finanschef, investerare och entreprenör. Det är tydligt att styrelseurvalet har skett från en betydligt bredare talangpool än 20 år tidigare.

Utvecklingen i Ericssons styrelse är ett stickprov som visar en övergripande förändring som skett vid tillsättandet av styrelser i svenska börsbolag. Valberedningarna som föreslår kandidater till styrelserna

har sökt bredare efter talanger och efter personer som kompletterar varandra snarare än liknar varandra. En konsekvens är att andelen kvinnliga styrelseledamöter ökat från runt 5 procent år 2002 till 35 procent år 2021.

Andelen kvinnor är bara ett mått på hur styrelsernas sammansättning har förändrats. Ett annat mått är andelen utländska styrelseledamöter. Databastjänsten Holdings har på uppdrag av Lannebo tagit fram data för hur styrelsesammansättningen förändrats sedan 2006. I de svenska småbolagen var knappt 1 av 10 ledamöter utländska år 2006. I dag har det trefaldigats till nästan 3 av 10. Motsvarande rörelse mot fler utländska styrelseledamöter syns även i de stora och medelstora företagen, om än inte med samma kraftiga ökning som i småbolagen. Även andelen oberoende ledamöter har stadigt ökat i börsbolagen, ett tecken på att specialistkompetens prioriteras mer än tidigare.

En annan intressant observation är att styrelserna sedan 2006 stadigt har blivit äldre. I småbolagens styrelser var snittåldern 54,8 år för 15 år sedan, i dag är motsvarande siffra 57,5 år. Vi ser motsvarande förändring i de stora och medelstora bolagen där snittåldern i dag ligger på 58 respektive 57 år. Att styrelsernas snittålder stiger är kanske inte så konstigt då vi överlag är friskare och går i pension allt senare.

Sammantaget är det tydligt att de svenska börsbolagens styrelser i dag ser väsentligt annorlunda ut jämfört med i början av 2000-talet. Andelen kvinnor har ökat med 700 procent och andelen utländska ledamöter har ökat med 300 procent i småbolagen.

TEXT: VIKTOR STRÖM

"Goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar"

Sverige har under den senaste tioårsperioden stått för cirka 20 procent av alla börsnoteringar i Europa. Det gör den svenska kapitalmarknaden till en av de mest dynamiska i Europa, och den snabbast växande. Svenska företag är också topprankade i de flesta internationella studier om hållbarhet. En viktig anledning är en välfungerande svensk ägarstyrning som professionaliserat näringslivet.

Ett särskilt kännetecken i den svenska ägarmodellen har historiskt varit aktiva och långsiktiga stora ägare, såväl privata som institutionella. Starka, hållbara, företag byggs inte utan bra ägare. Vi har de senaste 20 åren fått en ökande diversifiering av ägare, fler entreprenörer och en ökande andel aktörer inom private equity. Det har i sin tur inneburit att vi har ett ekosystem som är betydligt mer motståndskraftigt än när vi gick igenom de stora transformationerna på 1970-talet med betydande nedläggningar inom branscher som varv, teko och stål.

Dagens ekosystem med långsiktiga aktiva ägare har underlättat strukturomvandlingar genom att omallokera kapital från mogna bolag med lägre tillväxt till bolag i tidig fas med större tillväxtmöjligheter. Under de senaste åren har mycket riskkapital allokerats till bolag med fokus på till exempel förnyelsebar energi och digitalisering. Samtidigt har stora framgångsrika bolag Atlas Copco, Electrolux, Ericsson, Getinge, Sandvik, SKF och Volvo varit verksamma och framgångsrikt utvecklats i över 100 år.

Parallellt med ägararbetets framsteg har styrelsearbetet också radikalt ändrat karaktär de senaste 20 åren. Från att ha varit ett hedersuppdrag för äldre män har styrelsearbete blivit ett yrke vars utövare spelar en stor roll när det gäller tillväxt och utveckling för näringslivet och även samhället i stort. Med sitt strategiska tänkande, sin erfarenhet och sin kompetens, är styrelsekollektivets arbete, i symbios med ägare och företagsledningar, en viktig anledning till vårt framgångsrika svenska näringsliv och att Sveriges välstånd ökar.

En stor skillnad i styrelsens arbetssätt är det täta samarbetet mellan styrelseordförande och vd. I och med självregleringen som formaliserades 2005 har styrelse-

Svante Forsberg, Styrelseledamot Lannebo

ordförandens roll tydliggjorts och ansvarsområdet utökats. Idag har styrelseordförande och vd i många fall dialog flera gånger i veckan. Borta är tiden då en styrelseordförandes främsta uppgifter var att skicka ut dagordningen och leda mötena.

En professionell styrelse och en tydlig ansvarsfördelning mellan ägare, styrelse och ledning ger goda förutsättningar för svenska bolag att möta framtidens utmaningar. När produktlivscykler blir kortare, värdekedjor bryts sönder och samhällets normer förändras behöver företagen en dynamisk, och lyhörd, ägarstyrning som kan ta tillvarataga möjligheterna som uppstår. Att svenska bolag och dess styrelser i dag är betydligt bättre rustade för dessa utmaningar än för 20 år sedan råder det liten tvekan om.

TEXT: SVANTE FORSBERG

Så förändras en styrelse i praktiken

Mats Gustafsson, ägaransvarig på Lannebo, har lång erfarenhet av att arbeta i valberedningen för börsbolag. Ett ofta osynligt arbete som kan vara avgörande för bolagens förmåga att navigera genom tuffa perioder. Så här går det till i praktiken när en ny styrelse ska tillsättas. Från styrelseutvärdering till bolagsstämma.

Mats Gustafsson, ägaransvarig Lannebo
BILD: MIKAEL SJÖBERG

Redan i förarbetena till den svenska aktiebolagslagen betonas vikten av ett aktivt ägande i bolagen. Lagstiftningen har bidragit till att ägarstrukturen på den svenska aktiemarknaden skiljer sig i betydande grad från förhållandena i bland annat de anglosaxiska länderna då ägandet i svenska börsbolag vanligen domineras av en eller ett fåtal större ägare. Ett annat utmärkande drag för svensk bolagsstyrning är ägarnas engagemang i nomineringsprocessen av styrelsens ledamöter. Detta engagemang sker genom deltagande i börsbolagens valberedningar.

Valberedningen är underställd bolagsstämman och ett syfte med valberedningens arbete är att nomineringen av bolagets styrelseledamöter ska ske via en systematisk och transparent process där aktieägarna har möjlighet till inflytande. Det sker genom att bolagsstämman - som är ett aktiebolags högsta beslutande organ – utser valberedningens ledamöter eller beslutar hur ledamöterna ska utses. I det sistnämnda fallet är det vanligt att valberedningens ledamöter utses baserat på ägarsituation vid ett visst framtida datum. Valberedningen regleras inte av aktiebolagslagen. I stället ger Svensk kod för bolagsstyrning tydliga normer för hur valberedningsarbetet bör bedrivas.

EN STARK STYRELSE. Lannebo lever som man lär och har till sin egen styrelse rekryterat skickliga externa ledamöter i Sara Mattsson, Svante Forsberg och Anna-Karin Celsing. Till höger medgrundarna Johan Lannebo och Göran Espelund.

"Förvaltaren tar ett stort ansvar för sin investering, även efter att den är gjord."

Mats Gustafsson

På Lannebo är det i stor utsträckning den förvaltare som gjort investeringen i det aktuella bolaget som även deltar i valberedningsarbetet. Vi anser att den förvaltaren kan bolaget bäst, har en idé om vart företaget är på väg och vilka möjligheter och utmaningar bolaget står inför. Genom att förvaltaren engagerar sig i valberedningsarbetet får förvaltaren ta ett stort ansvar för sin investering även när den är gjord. Genom att arbeta för att bolagets styrelsearbete sker på ett så bra sätt som möjligt kan förvaltaren bidra till en positiv utveckling i den gjorda investeringen.

Låt oss studera lite närmare hur ett börsbolags valberedning arbetar. Valberedningens uppdrag är att lämna ett antal förslag till årsstämman. Det gäller val och arvodering av bolagets styrelse och revisor. Dessutom ska valberedningen föreslå vem som ska väljas till ordförande i styrelsen. Valberedningen utses antingen på årsstämman eller vid en senare tidpunkt, normalt 6-9 månader innan årsstämman. Det är naturligtvis viktigt att valberedningsarbetet börjar i god tid så den kan slutföra sitt arbete innan kallelsen till årsstämman skickas ut.

Valberedningen inleder sitt arbete med att gruppera sig och utse en ordförande för att leda arbetet. Intensiteten i valberedningsarbetet kan variera från bolag till bolag men en genomgående del i arbetet är att identifiera om det finns behov av att göra förändringar i styrelsen. Behovet att rekrytera en ny ledamot till styrelsen kan exempelvis uppstå om en sittande styrelseledamot meddelar att ledamoten inte står till förfogande för omval. Men behovet av förändringar kan identifieras på annat sätt. En av valberedningens viktigaste uppgifter är att utvärdera den befintliga styrelsens arbete och sammansättning. Utvärderingen sker på olika sätt. Enligt Koden ska styrelsen årligen genomföra en utvärdering av styrelsens arbete. Resultatet av denna utvärdering ska sedan redovisas för valberedningen. Ibland görs en extern styrelseutvärdering där en extern part genomför enkätintervjuer men även enskilda samtal med styrelsens ledamöter. Valberedningen genomför också intervjuer, inte bara med styrelsens ordförande utan ofta även med enskilda ledamöter.

Utvärderingen av styrelsens sammansättning och arbete syftar till att få en bild och svar på flera frågeställningar, till exempel:

"Lannebos syn är att det inte bara är styrelsearvodena som ska öka utan även ledamöters aktiägande. Det är ett sätt att skapa gemensamma incitament i exempelvis en budsituation."

Mats Gustafsson

- **bedrivs styrelsearbetet på ett bra sätt**
- **leder styrelsens ordförande arbetet bra**
- **bidrar samtliga ledamöter till styrelsearbetet**
- **saknas någon väsentlig erfarenhet eller kompetens i styrelsens sammansättning**

Sammantaget ska utvärderingen utgöra grunden för inriktningen på valberedningens fortsatta arbete. En ordentlig styrelseutvärdering är avgörande för att valberedningen ska identifiera om det behöver göras några förändringar i styrelsen. Om styrelsens ordförande inte fungerar i sin roll måste valberedningen hitta en ny. Finns det en lämplig kandidat i den befintliga styrelsen eller måste valberedningen leta externa kandidater? Om valberedningen har för avsikt att nominera en ny ledamot till styrelsen, tar valberedningen fram en profil baserat på företagets behov och på vilka kompletterande kunskaper och erfarenheter samt egenskaper som bedöms relevanta. I sökprocessen för att hitta lämpliga kandidater blir det allt vanligare att anlita externa rekryteringsspecialister. Syftet är att i så stor utsträckning som möjligt bredda sökningen.

De egenskaper som en valberedning letar efter hos en ny ledamot skiljer sig åt från fall till fall. Men det är absolut avgörande att en styrelseledamot förstår företagets affär, affärsmodell och omvärld. Det är den verkställande direktören och företagsledning som ansvarar för det dagliga arbetet. Men styrelsens kanske viktigaste uppgift är att hitta rätt vd till bolaget. För att kunna utvärdera vd ska styrelsen kunna ställa relevanta frågor, se vilka de viktigaste utmaningarna och möjligheterna är i företagets verksamhet. Egen erfarenhet av att leda en verksamhet och ha ett resultatansvar är därför en önskvärd erfarenhet hos en styrelse. Vi tror det är positivt ifall en eller flera ledamöter även är operativa i sin ledande roll.

Integritet är en annan egenskap som är universellt önskvärd hos en styrelseledamot. En styrelse företräder samtliga aktieägare och ska se till bolagets och samtliga aktieägares intresse. En styrelseledamot måste därför ge uppdraget den tid som behövs och även skaffa sig nödvändig kunskap om bolagets verksamhet. I bolagskoden gör man en distinktion mellan oberoende styrelseledamöter och ledamöter som är beroende av bolagets större ägare. På Lannebo trycker vi extra på de oberoende ledamöternas integritet. Ponera att ett bolags huvudägare vill köpa ut bolaget från börsen och därför lägger ett bud på bolaget. Då får de oberoende ledamöterna i uppgift att utvärdera budet och sedan offentliggöra sitt uttalande om budnivån och budvillkoren. I en sådan situation är det ytterst viktigt att de oberoende ledamöterna arbetar för samtliga aktieägares intresse, inte bara huvudägarens.

Ett brett aktieägande bland styrelseledamöter är ett sätt att linjera intressena mellan styrelsen och bolagets aktieägare. Styrelsearbetets omfattning har ökat under senare tid, vilket har återspeglats i höjda styrelsearvoden. Lannebos syn är att det inte bara arvodena som ska öka utan även styrelseledamöters aktieägande. Det är ett sätt att skapa gemensamma incitament i exempelvis en budsituation.

Införandet av bolagskoden 2005 har inneburit ökade krav på styrelseledamöter men även på att ägare engagerar sig. Nominering och utvärdering av styrelseledamöter har professionaliserats och sker nu på ett strukturerat och transparent sätt. Detta har inneburit en ytterligare förbättring av svensk bolagsstyrning. Något som i sin tur är positivt för bolagens utveckling och därmed aktieägarnas värdeutveckling.

TEXT: MATS GUSTAFSSON

Vad krävs för att lyckas sätta samman en välfungerande styrelse? Lannebos ägaransvarige Mats Gustafsson har träffat **Patrik Tigerschiöld**, ordförande för investmentbolaget Bure för att prata om hur man lyckas med ägarstyrning i praktiken.

"Man måste hela tiden förändra en styrelse"

Som huvudägare och styrelseordförande för investmentbolaget Bure samt ordförande i Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden är Patrik Tigerschiöld en nyckelfigur inom ägarstyrning i svenska börsbolag. 2020 tilldelades han priset Guldklubban för sitt arbete som styrelseordförande. En anekdot i sammanhanget är att Patrik Tigerschiöld för 25 år sedan var chef för Mats Gustafsson, ägarstyrningsansvarig på Lannebo, när de båda arbetade på SEB Fonder. Vi lät duon träffas för att diskutera hur man praktiskt får ägarstyrningen av bolag att fungera på bästa sätt.

Om man börjar uppifrån så kan man säga att arbetet med att få till en bra styrelse börjar med valberedningen. Vad krävs för att en valberedning ska fungera och göra ett bra jobb?

Patrik: I alla grupparbeten, oavsett om det är en valberedning, styrelse eller ledning, så handlar det om att ligga före händelseförloppet. Från Regeringen hör man ofta argumentet 'Vi såg det inte komma...'. Det duger inte. I alla fall inte i våra styrelser eller valberedningar. Det hör till jobbet att tänka på olika scenarion, att ha en plan a, b och c. För mig är det essensen av när någonting fungerar bra. Då blir naturligtvis frågan: Hur gör man för att få till det i en grupp? Jag tror att det handlar om tillit inom gruppen och att det inte blir mazarinmöten där man bara sitter och har trevligt tillsammans. Jag kan nog uppfattas som otrevlig och som en som förstör stämningen just för att jag släpar fram jobbiga frågeställningar. Men för mig handlar det om att ta ansvar.
Mats: En sak som jag minns att du sagt är att ägarstyrning handlar om att säga vad man tycker. Det är en ganska bra sammanfattning. På Lannebo har vi gjort så att det i regel är förvaltarna som sitter i valberedningen eftersom de kan bolaget bäst.
Patrik: Det tycker jag från mitt perspektiv är väldigt bra. Då har de en uppfattning kring varför de investerat i bolaget och det perspektivet är värdefullt att få in i valberedningen. Att få in någon i valberedningen på uppdrag av ett fondbolag som är duktig och trevlig men inte kan bolaget ger inte så mycket. Det är svårt att tillföra någonting om man inte kan någonting. När jag blivit tillfrågad om att sitta i externa valberedningar har jag intervjuat alla styrelseledamöter individuellt. Det är nödvändigt för att kunna bilda sig en uppfattning.
Mats: Ja, det var ju något som sällan gjordes förut. Men det senaste året vet jag att vi intervjuade enskilda styrelseledamöter i de valberedningar som jag satt i. Jag uppskattar också kombinationen av att ha både en stark huvudägare, som Bure, med ett djupt nätverk och institutionella ägare som har ett bredare nätverk av möjliga kandidater i en valberedning.

Hur har styrelsearbetet och rollen som styrelseledamot förändrats de senaste 20 åren?

Mats: Det är mer ett yrke än ett hedersuppdrag i dag.
Patrik: Jag tycker att det är en väldigt bra beskrivning. Det har gått från att vara ett hedersuppdrag till att bli en professionell roll med en professionell förväntansbild på vad man ska leverera.
Mats: Jag tittade faktiskt på Investor, de bedriver ju i stort sett samma verksamhet i dag som för 20 år sedan. De hade 5 styrelsemöten 1998, i fjol hade de 11 styrelsemöten plus 6 revisionsutskottsmöten och 4 ersättningsutskottsmöten. Så mängden möten har ökat kraftig trots att verksamheten i stort är densamma.
Patrik: Ja, antalet timmar man lägger på styrelsearbete tror jag har gått upp dramatiskt. Jag upplever nog

FAKTA » PATRIK TIGERSCHIÖLD

Karriär: Patrik Tigerschiöld började sin karriär som finansanalytiker på HQ på 1980-talet och arbetade sedan på SEB, bland annat som chef för SEB Fonder för att sedan bli vd för Skanditek. I samband med fusionen mellan Skanditek och Bure tog Patrik Tigerschiöld över som vd för Bure 2010. Sedan 2013 är han styrelseordförande för Bure samt bolagets huvudägare.

Gör i dag: Styrelseordförande Bure, Cavotec, Mycronic, ACQ Bure, Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden och Aktiemarknadsbolagens förening. Styrelseledamot i Fondita, SNS samt Ovzon. Ledamot i Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA).

Född: 1964

Utbildning: Civilekonom Stockholms Universitet

Patrik Tigerschiöld, Ordförande Bure
BILD: HANS ALM

också att en styrelseledamot i dag känner ett större personligt ansvar än för säg 20 år sedan. Det finns en större insikt om att man inte bara kan hänvisa till att man sitter på huvudägarens mandat och snegla på vad den vill.

Vilka egenskaper anser ni är viktiga hos en styrelseledamot?

Mats: När vi resonerar kring vad man vill se hos en styrelseledamot så hamnar integritet väldigt högt på listan. Man behöver vara beredd att lyfta den obekväma frågan.
Patrik: Att inte orka ifrågasätta är en underlåtenhetssynd. Man behöver ha ledamöter som kan ifrågasätta ett axiom. Därför driver jag tesen att man hela tiden ska förändra en styrelse. Det ideala är egentligen att byta ut en ledamot varje år. Det som händer då är precis som om du har fest hemma och bjuder ett nytt par, då blir alla plötsligt sitt bästa jag.

Hur vet man om en styrelse fungerar bra?

Patrik: En styrelse är inte trycktestad förrän de gått igenom en riktig kris. Det är först då man vet om det fungerar och man ser vilka som kliver fram. När det blir svår motvind och interna problem, först då vet man.

Mats: Jag tycker att det ibland kan vara svårt att upptäcka när en styrelse inte fungerar. Rätt ofta får man först i efterhand, när man har exit-samtal med ledamöter, höra att 'ja, det har ju inte fungerat jättebra den sista tiden...'
Patrik: Det där är dålig integritet. Jag blir jätteupprörd när jag hör sådant där. De skulle säkert själva beskriva det som att de varit lojala, men lojala mot vem då? Det är ju vänskapskorruption. Det är ingen idé att i efterhand lyfta problem som jag borde känt till för flera år sedan.

Du är styrelseordförande i fyra bolag och har tilldelats Guldklubban för ditt arbete som ordförande. Vad har du för råd för att lyckas som styrelseordförande?

Patrik: Den kanske viktigaste delen som ordförande är att sätta styrelseagendan tillsammans med vd. I min värld ansvarar styrelseordföranden för att vara kontaktpersonen mellan styrelsen och vd. Det som händer som gör att man som ordförande ofta hamnar i kläm är att vd:n är i verksamheten varje dag och kontinuerligt förflyttar sig medan styrelseledamöterna är kvar vid samma punkt som när de lämnade det förra mötet. Då måste du som ordförande fånga upp resten av styrelsen så att de hamnar på samma nivå som vd:n igen.
Mats: Jag har upplevt att det är inte helt ovanligt att vd:n håller korten ganska nära sig i förhållande till

styrelsen. Konsekvensen blir då att vd:n inte använder styrelsen som det stöd som den kan vara.
Patrik: I min värld så är en sådan situation alltid ordförandens ansvar. Det är bara ordföranden som kan låsa upp det. Däremot kan alla i styrelsen orsaka en sådan låsning. Vad som hänt mig flera gånger är att du har en eller två ledamöter som är elaka så när vd öppnar upp om ett problem så får han stryk av styrelsen. Då gör vd:n inte om det och då glider styrelse och ledning isär. Jag har själv som vd haft tillfällen då jag gått ut från ett styrelsemöte och sagt att 'de här jävlarna förstår ingenting' och så säger man det till medarbetarna. Ja, ni förstår själva. Det blir inte bra. Där vi verkligen lyckats skapa riktigt bra bolag är när styrelse, ledning och vd går i takt och man kan prata om vad som helst

Vad krävs det för egenskaper hos en ordförande för att få till en sådan miljö?

Patrik: För det första måste man ligga nära både vd och styrelse. Man måste vara tydlig och förankra hur beslut har tagits så att alla kan följa processen. Annars kryper sig en osäkerhet på och styrelsen kan börja ifrågasätta om de får rätt information.
Mats: Ja, den enskilda styrelseledamoten är så beroende av underlaget inför mötena. Det kan ju gå flera månader emellan mötena och det enda ledamoten har att gå på är informationen som den fått från ordföranden.
Patrik: Precis, den enskilda ledamoten har ingen direktkontakt in i bolaget. En sak som har varit väldig tydligt när vi gjort styrelseutvärderingar och tittar på styrelsen som grupp, ordföranden och vd:n och hur de har röstat är att styrelsen ligger i ena hörnet, vd i det andra och ordföranden mittemellan. Det är den spagatövningen som man som ordförande hela tiden försöker klara av.

Många ledamöter och framförallt styrelseordföranden har ofta tidigare erfarenhet som vd i ett börsnoterat bolag. Är det en nödvändig erfarenhet att ha med sig?

Patrik: Som styrelseordförande behöver man inte nödvändigtvis ha varit vd men man behöver ha en kunskap dels om att verka i en noterad miljö och dels förstå hur beslutsstrukturerna i ett bolag fungerar. Tanken är att en styrelse ska arbeta på en strategisk nivå men då och då uppstår problem. Då behöver styrelsen först gå in och likt en tandläkare peta på allt och se om det är mjukt någonstans och sen sätta igång och borra när man hittat problemet. Det innebär att styrelsen ibland måste tillåtas att vara operativ, och kunna vara operativ, för att sedan återgå till strategi när det akuta problemet är löst.
Patrik: Ibland är det svårt som ordförande att hålla gränsen för när styrelsen ska vara strategisk och när den ska vara operativ. Jag har varit med om att vd blir irriterad över att styrelsen är för operativ och ser det som ett ifrågasättande av förtroendet för vd:n. Då behöver du som ordförande kunna hantera det

En aktuell är om bolagsstämmor, som under pandemin i stor utsträckning hållits digitalt ska fortsätta att vara digitala. Hur ser ni på det ur ett ägarstyrningsperspektiv?

Patrik: Vi hade bolagsstämma i Bure nyligen. Det kom det kanske 60 personer och vår revisor stod och presenterade och sa att 'för mig är det väldigt viktigt att få stå här framför er fysiska aktieägare och berätta vad vi gjort för det gör att jag känner ansvar mot er'. Det ansvaret blir inte lika tydligt när det bara är ett knapptryck på en dator.
Mats: Jag upplever att många bolag verkar ha använt den tillfälliga lagen om förhandsröstningsstämmor för att undvika jobbiga frågor från aktieägarna. Särskilt i bolag där det finns många frågor att ställa.
Patrik: Ja, jag tror att den fysiska bolagsstämman är en väldigt viktig del i det sociala kontraktet.

Slutligen, styrelsens kanske viktigaste uppgift är att tillsätta vd. Patrik, vad är din erfarenhet av vad som krävs för att styrelsen ska lyckas identifiera och tillsätta rätt vd?

Patrik: Det första är att man behöver ha en god uppfattning om bolaget och förstå vad det behöver. Sen är det massor av annat som ska passa ihop, kultur, personlighet… det är bus-svårt. Själva processen är otroligt metodiskt med tester, referenser, bakreferenser och mängder av arbete. Trots det så blir det inte alltid rätt och det viktiga då är att man erkänner att det blev fel och gör om. Där är vi i Sverige kulturellt lite annorlunda jämfört med till exempel amerikanerna. De är ofta snabbare på att ta beslut, som oftare blir fel, men de är också snabbare på att riva upp ett dåligt beslut och göra om.

TEXT: VIKTOR STRÖM

NYHET!

LANNEBO FASTIGHETSFOND

Kärnan i vår förvaltningsfilosofi har sedan starten varit *långsiktighet, självständighet och riskmedvetenhet*. Det innebär att vi i vår *aktiva förvaltning* ofta avviker från de upptrampade stigarna för att hitta egna smultronställen.

Vårt senaste tillskott är **Lannebo Fastighetsfond** som investerar i börsnoterade nordiska bygg- och fastighetsbolag. Fonden förvaltas av de två tidigare toppanalytikerna *Tobias Kaj* och *Philip Hallberg*.

Vi kan inte ge några garantier för hur marknaden kommer att utvecklas, men däremot kan vi garantera att vårt enda fokus som fristående fondbolag är att få dina sparpengar att växa på bästa möjliga sätt.

Läs mer på **fastighetsfond.lannebo.se**

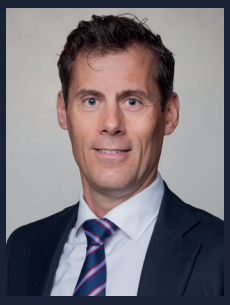

Tobias Kaj

Philip Hallberg

LANNEBO

Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De pengar du investerar i fonder kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka hela det insatta kapitalet. Faktablad och informationsbroschyr finns att hämta på **lannebo.se**

SÅ BIDRAR LANNEBO TILL

FN:s 17 globala mål

Den 25 september 2015 antogs FN:s 17 globala mål. Det är den mest ambitiösa agenda för hållbar utveckling som världen någonsin enats om. Till år 2030 är målet att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikhet och orättvisa, främja fred och rättvisa samt lösa klimatkrisen. Hur kan Lannebo som ett enskilt fondbolag bidra i det arbetet? Här berättar Maria Nordqvist om bakgrunden till fem av målen som prioriteras extra – och vad Lannebo hoppas kunna uppnå via bolagspåverkan.

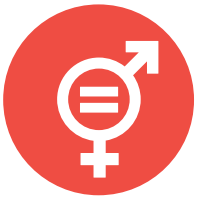

MÅL 5 – JÄMSTÄLLDHET

Lannebo för en kontinuerlig dialog med bolagsledningar för att öka jämställdheten i bolagen. Vi efterfrågar bland annat redovisning av könsfördelning samt eventuella löneskillnader mellan män och kvinnor på olika nivåer i bolaget. Dessutom har vi deltagit i valberedningar i cirka 15 år och arbetar aktivt för att jämna ut den skeva könsfördelningen i börsbolagsstyrelserna. Vår målsättning följer Kollegiet för svensk bolagsstyrning att fördelningen ska uppgå till minst 40 procent av det underrepresenterade könet.

"Vi bokar dedikerade hållbarhetsmöten med bolagsledningar som syftar till att uppmuntra och påverka bolagen."

MÅL 9 – HÅLLBAR INDUSTRI

Vi bokar dedikerade hållbarhetsmöten med bolagsledningar som syftar till att uppmuntra och påverka bolagen att bli mer hållbara. Det innefattar bland annat resurseffektivitet eller innovativa lösningar för att främja en hållbar utveckling.

MÅL 12 – HÅLLBAR PRODUKTION

Alla bolag måste göra vad de kan för att verksamheten ska vara så hållbar som möjligt. Vi uppmuntrar bolagen att identifiera, bedöma och hantera sin samhällspåverkan. Vi vill gärna se att bolagen gör livscykelanalyser eller på annat sätt hjälper sin egen verksamhet och sina kunder att göra medvetna val. Vi efterfrågar mätning och uppföljningsbara mål. Vad som inte mäts är svårt att förbättra. Vi köper in hållbarhetsanalyser från en leverantör, vilket också bidrar till påtryckning på bolagen att rapportera vad de faktiskt gör. Om bolagen inte är transparenta med vad de gör får de lägre betyg av hållbarhetsanalysleverantören.

MÅL 13 – BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA

Förstör vi vårt klimat spelar det ingen roll hur bra arbetsvillkor vi har eller hur jämställda vi har lyckats bli. Alla bolag har en klimatpåverkan i olika utsträckning. Det viktiga är att bolagen har identifierat sin påverkan och arbetar för att minska den. Därför uppmuntrar vi mätning, målsättning och uppföljning av klimatpåverkan i bolagen vi investerar i.

MÅL 16 – FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

För att skapa ett fredligt och inkluderande samhälle krävs det att näringslivet följer vissa grundläggande regler: Genomgående ser vi att bolag uttrycker nolltolerans mot korruption av alla dess former. I vår dialog med bolagen försöker vi förstå risker inom affärsetik, försäljningsstrukturer och representationspolicyer. Vi vill se att bolagen har identifierat var i organisationen risk för korruption finns och att de arbetar förebyggande. Ett bra sätt är kontinuerliga utbildningar och påminnelser om hur bolaget vill att samtliga anställda ska agera i olika situationer.

Hållbarhetsrådet

I hjärtat av Lannebos hållbarhetsarbete finns **Hållbarhetsrådet**, som pekar ut riktningen för framtiden. Vi frågade medlemmarna i rådet om hur de arbetar och vilka frågor de brinner lite extra för.

Maria Nordqvist, hållbarhetsansvarig

Mats Gustafsson, ägaransvarig

Peter Lagerlöf, förvaltare

Helen Groth, förvaltare

Manne Bergh, CFA ansvarig för institutionell försäljning

Katarina Carlsson, förvaltare

Fredrik Silfver, riskhanteringsansvarig

Maria Nordqvist, hållbarhetsansvarig

Som hållbarhetsansvarig på Lannebo sedan 2012 är Maria den som utvecklar och strukturerar Lannebos hållbarhetsarbete. Hon har arbetat i bolaget sedan 2006.

– En av de viktigaste uppgifterna för Hållbarhetsrådet är att driva den strategiska utvecklingen framåt. Men naturligtvis också att vara ett bollplank i bolagsspecifika frågor. Om det dyker upp problem eller frågeställningar så tar vi ställning till hur vi som fondbolag bör agera.

Viktigaste hållbarhetsfrågan just nu?

– Bolagsstyrning, klimatet, mänskliga rättigheter, korruption – allt. Men om jag tittar på fondbranschen är det att andelen passiv förvaltning ökar samtidigt som branschen ska bli mer hållbar. Vi aktiva förvaltare kan integrera hållbarhet i investeringsbesluten som passiva förvaltare inte har en chans till att göra. Aktiva förvaltare har också större incitament att föra dialog med bolagen.

Katarina Carlsson, förvaltare

Katarina har arbetat inom finansbranschen sedan 2003 och med fokus på företagsobligationer sedan 2010. Nu förvaltar hon, tillsammans med Karin Haraldsson, Lannebos företagsobligationsfonder, bland annat Lannebo High Yield och Lannebo Sustainable Corporate Bond.

– Hållbarhetsrådet arbetar både med att sätta ramarna och processerna för vårt hållbarhetsarbete samt med specifika bolagsfrågor där vi som fondbolag behöver en gemensam vy.

Viktigaste hållbarhetsfrågan just nu?

– På företagsobligationsmarknaden finns det en del mindre och/eller privatägda bolag som inte har samma resurser som börsbolagen att lägga på paketeringen av hållbarhetsarbetet. När vi tittar på bolagen tycker vi att det är helheten som är viktigast. Att bolaget förstår att allt räknas och att de gör vad de kan inom varje delområde inom hållbarhet samt att bolaget strävar efter ständig förbättring.

Mats Gustafsson, ägaransvarig

Mats är ägaransvarig på Lannebo där han har arbetat sedan 2005.

– I Hållbarhetsrådet fångar vi upp allt arbete som görs på Lannebo. Kan vi utveckla vårt sätt att förvalta? Allt som påverkar bilden av oss.

Viktigaste hållbarhetsfrågan just nu?

– Ur ett ägarstyrningsperspektiv är det som alltid att Lannebo är en stöttande ägare i de bolag som vi investerar i. Och att bolagen har starka styrelser som kan ta sina företag genom denna tuffa tid och som samtidigt bibehåller det långsiktiga perspektivet.

Helen Groth, förvaltare

Helen kom till Lannebo 2017 och tog plats som analytiker i MicroCap-teamet. Sedan hösten 2019 förvaltar hon tillsammans med Johan Nilke Lannebo Teknik och Lannebo Teknik Småbolag.

– Hållbarhetsrådet ska leda utvecklingen av Lannebos hållbarhetsarbete och utforma riktlinjer för hur hållbarhetsaspekter integreras i investeringsprocessen, så att förvaltarna kan fatta välgrundade beslut.

Viktigaste hållbarhetsfrågan just nu?

– Miljöfrågan är viktig och framförallt tidskritisk. Jag tror att miljön kommer få ökat fokus efter pandemin, då världen sett positiva effekter av minskade miljöutsläpp i samband med nedstängda samhällen. Förhoppningsvis bidrar detta till satsningar och utveckling inom hållbara lösningar som resulterar i mindre utsläpp. Miljö är ett område där de allra flesta bolag kan göra något konkret och bidra till en förbättring.

Peter Lagerlöf, förvaltare

Peter har en lång bakgrund inom finansvärlden, bland annat på Sveriges Riksbank, Finansdepartementet, Swedbank och Carnegie. Förvaltare på Lannebo sedan 2014, där han förvaltar fem fonder.

– Hållbarhetsrådet är motorn i Lannebos hållbarhetsarbete mot portföljbolagen och sätter mål för vad vi vill uppnå.

Viktigaste hållbarhetsfrågan just nu?

– Utan tvekan är det klimatet och att snabbt få ned utsläppen av växthusgaser. Här behövs en acceleration av konkreta åtgärder för alla delar av samhället i alla delar av världen.

Manne Bergh, CFA, ansvarig institutionell försäljning

Som ansvarig för institutionell försäljning håller Manne kontakten med distributörer och institutionella investerare. Han började på Lannebo 2015.

– Man kan se rådet som en kompass som pekar ut riktningen för det arbete som vi gör. Vi försöker överblicka stora trender och strömningar på marknaden, men också tidigt se om vi internt exempelvis behöver satsa extra på utbildning. Kort och gott, försäkra oss om att vi strategiskt ligger i framkant.

Viktigaste hållbarhetsfrågan just nu?

– Inget snack om saken, klimatet och 1,5-gradersmålet.

Fredrik Silfver, riskhanteringsansvarig

Som ansvarig för riskhantering på Lannebo innebär det att Fredrik är den som gör de slutgiltiga kontrollerna innan investering görs. Han har arbetat på Lannebo sedan 2011.

– Hållbarhetsrådets viktigaste funktion, i mina ögon, är att se till att vi lever upp till det vi säger att vi ska göra. Helt enkelt att hitta en samsyn i hela Lannebo.

Viktigaste hållbarhetsfrågan just nu?

– Ett varmare klimat medför en torrare natur. Hushållning av vatten så att rent vatten används på rätt sätt blir viktigt.

9 faktorer som gör skillnad

Varför är det så viktigt att vara en aktiv ägare – och hur kan vi som investerare bidra? **Manne Bergh**, CFA, ansvarig institutionell försäljning, ringar in nio viktiga faktorer i Lannebos aktiva förvaltning som gör skillnad.

1. ANSVAR & ANALYS

Vi investerar andra människors pengar och med det kommer ett stort ansvar. Till grund för alla våra beslut – oavsett om vi bestämmer oss för att göra en investering, behålla eller avstå en investering – ligger en fundamental bolagsanalys. I den analyserar vi bolagets risker men också möjligheter inom hållbarhet. Det är förvaltarna som gör hållbarhetsanalyserna och de inkluderar cirka 50 hållbarhetsfrågor som vi har bedömt som centrala att analysera i investeringsprocessen. Det ger oss en tydlig bild av hur bolagen arbetar med väsentliga hållbarhetsområden.

2. KVALITET FRAMFÖR KVANTITET

Vi investerar aldrig i fler bolag än våra förvaltare mäktar med att följa. Hellre färre innehav än för många. En investering måste alltid kvalificera sig på egna meriter samt tillföra något till portföljsammansättningen för att få ingå i våra fonder.

3. HÅLLBART ÖVER TIDEN

Vi är långsiktiga i vår förvaltning och för att vi ska investera i ett bolag kräver vi att det delar vår syn på värdeskapande och hållbarhet. Det är bolagets förmåga att skapa värde över tid som är intressant för oss, inte att utnyttja marknadens svängningar från kvartal till kvartal.

4. VI ÄR OBEROENDE

Lannebo är ett fristående fondbolag som inte ägs av någon bank eller något försäkringsbolag. Det innebär en rad fördelar: Vi kan följa vår egen tro och övertygelse i alla lägen. Beslutsprocesserna blir kortare och spetsigare. Vi behöver bara förvalta och starta fonder som vi verkligen tror på, och inte för att ha ›hyll- och beställningsprodukter‹.

5. AKTIVA PÅ FÄLTET

På Lannebo hedrar vi verkligen begreppet ›äkta aktiv förvaltning‹. Våra förvaltare och analytiker nöjer sig inte med att sitta framför dataskärmar och läsa rapporter. Det handlar om att förstå verkligheten och därför är vi ofta ute på fältet och träffar bolagen vi investerar i. Vi besöker bland annat bolagens fabriker för att förstå operativa processer – allt som kan hjälpa oss att analysera bolagets verksamhet.

6. SYNLIGA ÄGARE

Fondbolag kallas ibland för det ansiktslösa kapitalet. Det stämmer inte in på Lannebo. Vi är synliga och aktiva ägare i de bolag som vi investerar i. Vi engagerar oss i valberedningar, röstar på bolagsstämmor och träffar bolagsledningar för att uppmuntra bolagen att bli mer hållbara. Där vi kan, delar vi med oss av erfarenheter som bolaget kan gynnas av. Vi är en ägare som kontinuerligt ställer frågor och vi ger oss inte utan svar.

7. MÄNNISKOR – INTE ROBOTAR

På fondmarknaden finns det ett stort utbud av fonder som låter en robot eller algoritm välja vilka aktier eller räntor som ska köpas eller säljas. Så jobbar inte vi. Alla våra investeringar baseras på ett aktivt val av våra förvaltare. Beslutet att köpa eller sälja baseras på vår grundliga analys av bolagets framtidsmöjligheter och inte beroende på bolagets andel av något index – vi går alltid vår egen väg.

8. HÖGA KUNDKRAV

Eftersom vi är ett fristående fondbolag får vi inga nya kunder per automatik. Alla våra kunder har aktivt valt att investera i någon av våra fonder. Det ställer höga krav på en ansvarsfull förvaltning som kunderna känner sig trygga med och vi arbetar varje dag för att kunna leverera vad kunderna förväntar sig.

9. ATT GÖRA SKILLNAD

Det största värdet adderar vi när vi träffar bolagen och stöttar dem i deras utveckling, men vi vill också vara med och driva på en hållbar utveckling för fondbranschen i stort. Därför har vi skrivit på PRI, FN:s direktiv för ansvarsfulla investeringar, är medlemmar i Swesif (Sweden's Sustainable Investment Forum) och deltar i Fondbolagens förenings arbetsgrupp för hållbarhet och ägarfrågor. Vi arbetar också med våra leverantörer av bolagsanalys för att få dem att inkludera hållbarhet i de finansiella analyserna. Vi vill göra skillnad på alla sätt vi kan.

Exkludering

Lannebos hållbarhetsarbete har sin utgångspunkt i aktivt påverkansarbete och ansvarsfullt ägande i de bolag där fonderna har betydande ägarpositioner. Inom vissa branscher bedöms hållbarhetsriskerna dock vara så omfattande att Lannebo vill minimera fondernas exponering mot dessa.

Att inte investera i utvalda sektorer, så kallad exkludering, kan vara ett effektivt sätt att påverka bolag i en mer hållbar riktning. Genom att använda tydliga exkluderingskriterier skapas incitament för bolag att utveckla sin verksamhet i en mer hållbar riktning. Lannebo anser att exkludering är en komponent i ett aktivt hållbarhetsarbete. För att på bästa sätt minska hållbarhetsrisker och verka för långsiktigt värdeskapande krävs att exkludering kombineras med ägarstyrningsarbete. Denna helhet, som vi kallar Lannebomodellen, anser vi vara det tydligaste och effektivaste sättet för ansvarsfulla investerare att arbeta med hållbarhet.

De branscher som berörs av Lannebos exkluderingskriterier är tobak, cannabis, alkohol, spel (gambling), pornografi, vapen, kontroversiella vapen samt fossila bränslen. Exkluderingskriterierna består av gränsvärden för hur stor del av ett bolags omsättning som får komma från en viss bransch.

Anledningen till att använda sig av gränsvärden är för att säkerställa att exkluderingskriterierna uppfyller sitt syfte samt följer branschpraxis. Gränsvärdena är utformade på ett sådant sätt att investeringar i bolag med nära anknytning till ovanstående branscher är otillåtna. Samtidigt finns det ett visst utrymme för att bolag kan ha små intäkter från berörda branscher. Detta är för att exkluderingskriterierna annars riskerar att slå så brett att deras syfte blir oklart och att de inte skapar tydliga incitament till förändring.

Kapitalförvaltares hållbarhetsarbete är en disciplin som befinner sig under snabb utveckling. Det innebär att vad som anses vara den mest effektiva strategin sannolikt kommer att förändras över tid. Lannebo följer därför kontinuerligt utvecklingen med målsättningen att ligga i framkant.

EXKLUDERING	PRODUKTION (andel av omsättning)	DISTRIBUTION (andel av omsättning)
Tobak	0%	5%
Cannabis	5%	5%
Alkohol	5%	5%
Pornografi	0%	5%
Spel	5%	5%
Vapen	5%	5%
Kontroversiella vapen	0%	0%
Fossila bränslen	5%	5%

TOBAK

Produktion = 0%
Distribution = 5%

- Avser cigarretter, snus, cigarrer, pip- och tuggtobak samt e-cigaretter.
- Distribution avser bolag som säljer tobaksprodukter för mer än fem procent av omsättningen.
- Avser ej relaterade produkter och tjänster. Exempelvis pappers- och kartongtillverkning.

CANNABIS

Produktion = 5%
Distribution = 5%

- Avser cannabis för rekreationsbruk, ej medicinsk cannabis i receptbelagda läkemedel.
- Distribution avser bolag som säljer cannabisprodukter för mer än fem procent av omsättningen.
- Avser ej relaterade produkter och tjänster. Exempelvis plastkomponenter eller förpackningsmaterial.

ALKOHOL

Produktion = 5%
Distribution = 5%

- Avser alkoholhaltiga drycker.
- Distribution avser bolag som säljer alkoholhaltiga drycker för mer än fem procent av omsättningen. Här exkluderas exempelvis vissa hotellkedjor där alkoholförsäljningen står för mer än fem procent av omsättningen.
- Avser ej relaterade produkter och tjänster. Exempelvis förpackningar och glasflaskor.

PORNOGRAFI

Produktion = 0%
Distribution = 5%

- Pornografiskt material är sådant som på ett naket och utmanande sätt återger sexuella situationer och aktiviteter.
- Med distribution avses exempelvis mediebolag som äger och driver kabel-, satellit- och internetkanaler med pornografiskt innehåll.
- Avser ej tele- och internetoperatörer eller hotell.

SPEL

Produktion = 5%
Distribution = 5%

- Avser spel- och vadslagningsverksamhet – såväl operatörer som plattformar.
- Avser även specialutrustning och skräddarsydda tjänster. Exempelvis tillverkare fysiska av spelmaskiner och rouletthjul eller utvecklare av kasinospel.
- Avser ej dataspelsbolag.

VAPEN

Produktion = 5%
Distribution = 5%

- Avser tillverkning av vapen för militära ändamål.
- Avser även kritiska komponenter till vapen för militära ändamål.
- Avser ej relaterade produkter och tjänster som inte är kritiska vapenkomponenter.

KONTROVERSIELLA VAPEN

Produktion = 0%
Distribution = 0%

- Avser vapen av särskild inhuman karaktär. Klustervapen, landminor och personminor, kemiska och biologiska vapen, kärnvapen samt vapen av vit fosfor eller utarmat uran.

FOSSILA BRÄNSLEN

Produktion = 5%
Distribution = 5%

Kol = 5%

- Avser utvinning.
- Avser även bolag där mer än 25 procent av intäkterna kommer från kolkraftsproduktion.

Olja och gas = 5%

- Avser utvinning, prospektering och raffinering.
- Avser även shale energy och arktisk olje- och gasprospektering.
- Avser ej transport, lagring eller relaterade produkter och tjänster.

Oljesand = 5%

- Avser utvinning.

INTERNATIONELLA KONVENTIONER

Lannebo investerar inte i bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner.

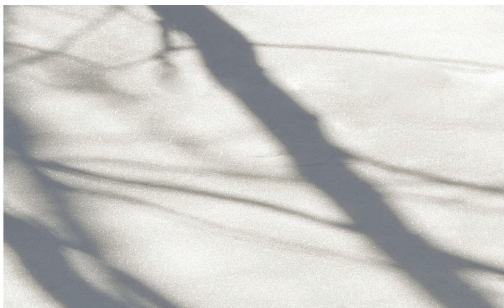

A+

Lannebos hållbarhetsarbete har fått högsta betyg av PRI tre år i rad*

* 2018, 2019, 2020

Signatory of:

PRI Principles for Responsible Investment

FAKTA PRI

PRI, Principles for Responsible Investments, är ett initiativ från FN som lanserades 2006. Målet med initiativet är att öka institutionella investerares ansvarsfulla agerande inom ESG (Enivornmental, Social and Governance). Lannebo har varit anslutna till PRI sedan 2013 vilket bland annat innebär att fondbolaget åtar sig att ta med ESG-frågor i investeringsanalysen och att vara en aktiv ägare med fokus på ESG-frågor i portföljbolagen.

Fonderna i siffror

Lannebos olika fonder och förvaltare har ett nära samarbete i hållbarhetsfrågor. I vissa fall kan det dock vara önskvärt att bryta ned påverkan på fondnivå. Här presenterar vi de vanligaste nyckeltalen per fond.

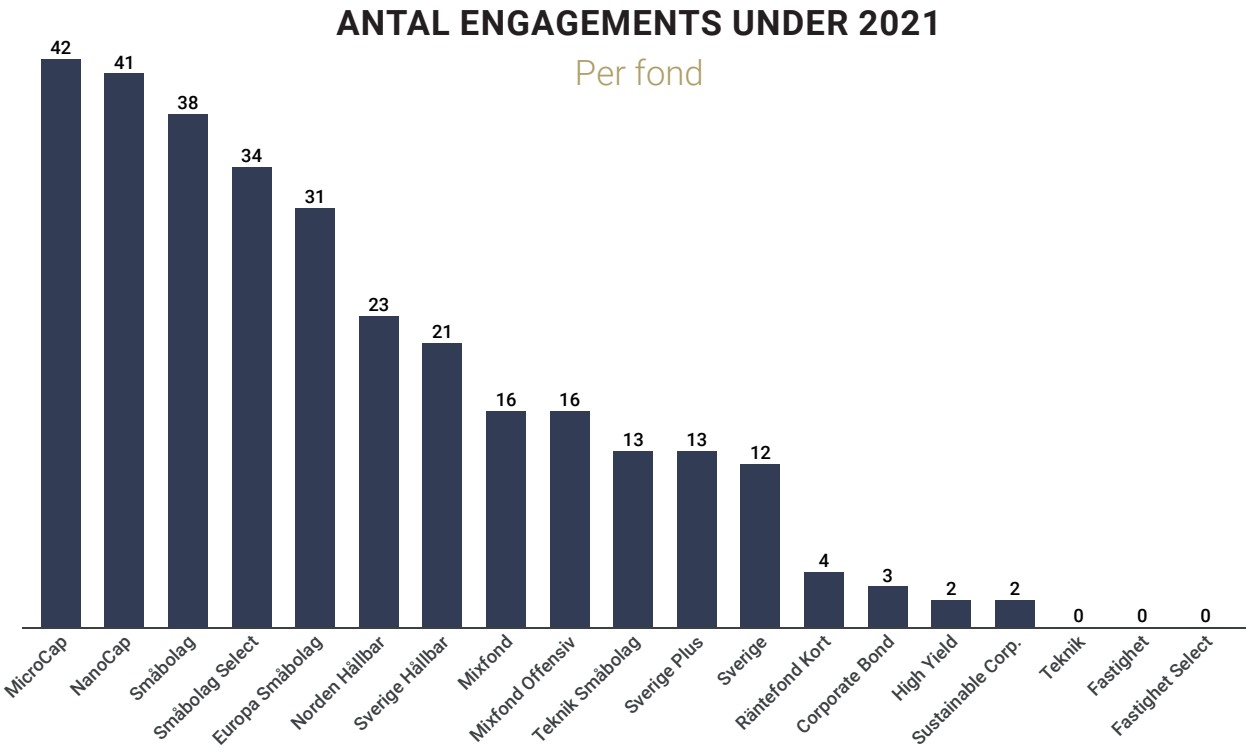

Verklig förändring kommer av att investerare engagerar sig i bolagen och använder sin ägarmakt. Som stor ägare i många företag använder Lannebo den möjligheten genom att föra löpande dialog med fondinnehavens bolagsledningar. Utöver löpande dialog genomför vi även dedikerade hållbarhetsmöten med ledningspersoner i utvalda bolag för att på djupet diskutera deras hållbarhetsarbete. Dessa möten är prioriterade då vi bedömer att det får effekt i bolagen samtidigt som det ger oss ett bättre underlag till investeringsanalysen.

Lannebo hade **139** hållbarhetsdialoger och möten med portföljbolag under 2021.

Bolagsstämmor

Att närvara och rösta på bolagsstämmor är en viktig del i Lannebos ägararbete. Lannebo representerar tusentals andelsägare och för deras talan när och där det behövs.

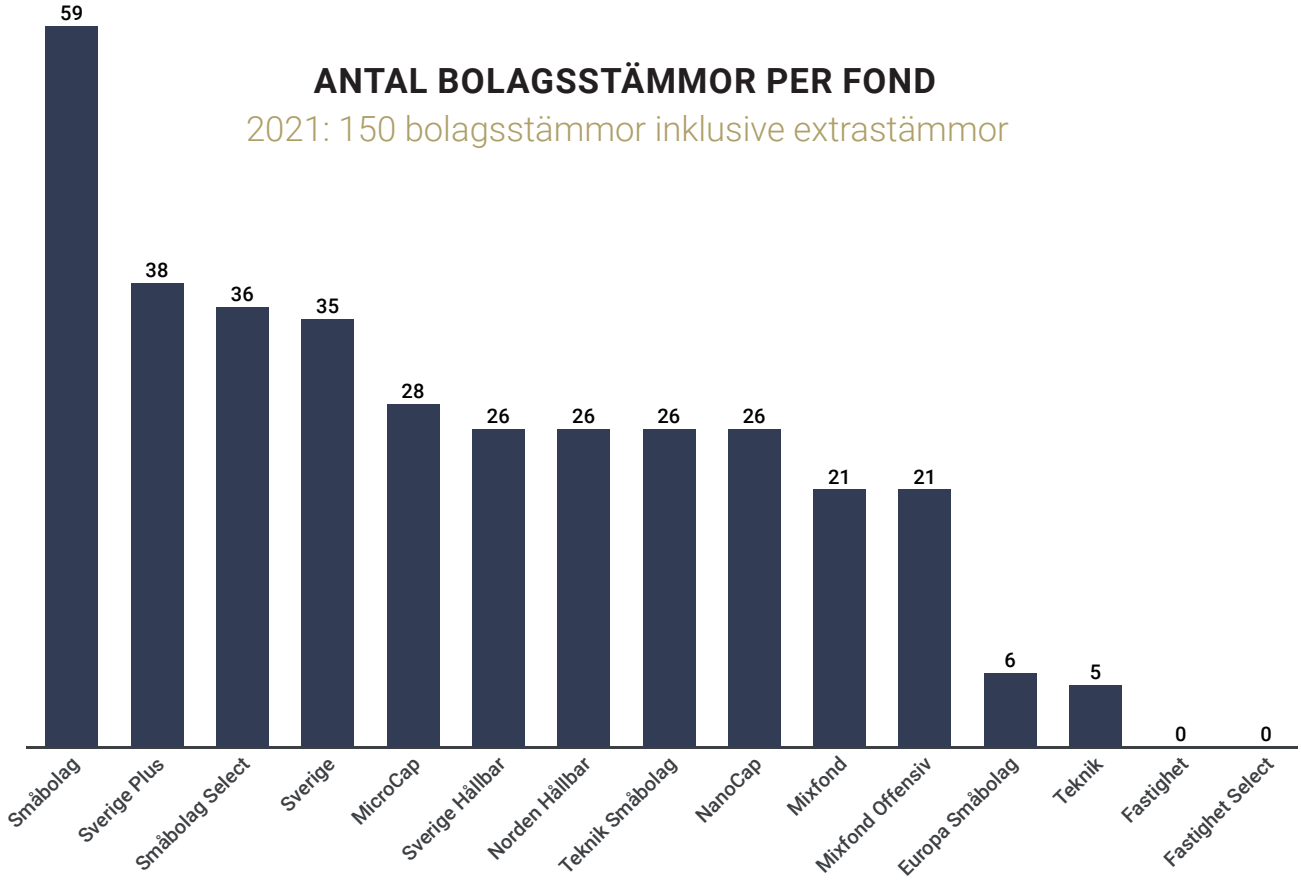

BOLAG DÄR LANNEBO FÖRETRÄTT SINA ANDELSÄGARE GENOM DELTAGANDE VID BOLAGSSTÄMMOR UNDER 2021:

Absolent Group • Adapteo • Addlife • Addnode • Addtech • AFRY • Alfa Laval • Alimak • ALK-Abello • Ambea • Atlas Copco • Autoliv • Balco Group • Balder • Basware • Beijer Alma • Beijer Ref • Bergman & Beving • BHG Group • Bico • BillerudKorsnäs • Biotage • Boliden • Bonava • Borregaard • Bravida Holding • Brdr. Hartmann • Brinova Fastigheter • BTS Group • Bufab • Bulten • Castellum • Cavotec • Cellink • Christian Berner Tech Trade • Concentric • CTT Systems • Desenio • Dometic Group • Duni • Electrolux • Elekta B • Elos Medtech • Eolus Vind • Ericsson • Essity • Fabege • Fagerhult • Fjordkraft Holding • F-Secure • Getinge B • Harvia • Hennes & Mauritz • Hexpol • HMS Networks • Holmen • Huhtamäki • Husqvarna • Instalco • Inwido • Irisity • JM • Karnov Group • Knowit • Kojamo • Kreditbanken • Lagercrantz • Lindab • Loomis • Malmbergs Elektriska • Metsä Board • Micro Systemation • Midsona • Millicom • MTG • Mycronic • NCC • Nederman • NENT Group • Nepa • Net Insight • Nibe • Nobia • Nolato • Nordea • Nordnet • Novo Nordisk • OEM International • Pandox • Rejlers • Revenio • RTX • Sandvik • SATS • SCA • Scandinavian Biogas • SEB • Sectra • Securitas • Handelsbanken • Sinch • Skanska • SKF • SP Group • SSAB • Stille • Sweco • Swedbank • Swedish Orphan Biovitrum • Systemair • Talenom • tbd30 • Tele2 • Telia Company • Terveystalo • Thule Group • Tobii • Traton • Trelleborg • Tryg • Vaisala • VBG • Veidekke • Veoneer • Volati • Volvo • Xvivo Perfusion • Össur

Valberedningar

Det är valberedningen som utvärderar befintlig styrelse och lägger fram förslag på styrelseordförande och övriga styrelseledamöter till årsstämman. Vi deltar i valberedningen där vi är en av de största ägarna, vilket vi är i ungefär 30 bolag årligen.

ANTAL VALBEREDNINGAR SÄSONGEN 2021/2022

Per fond

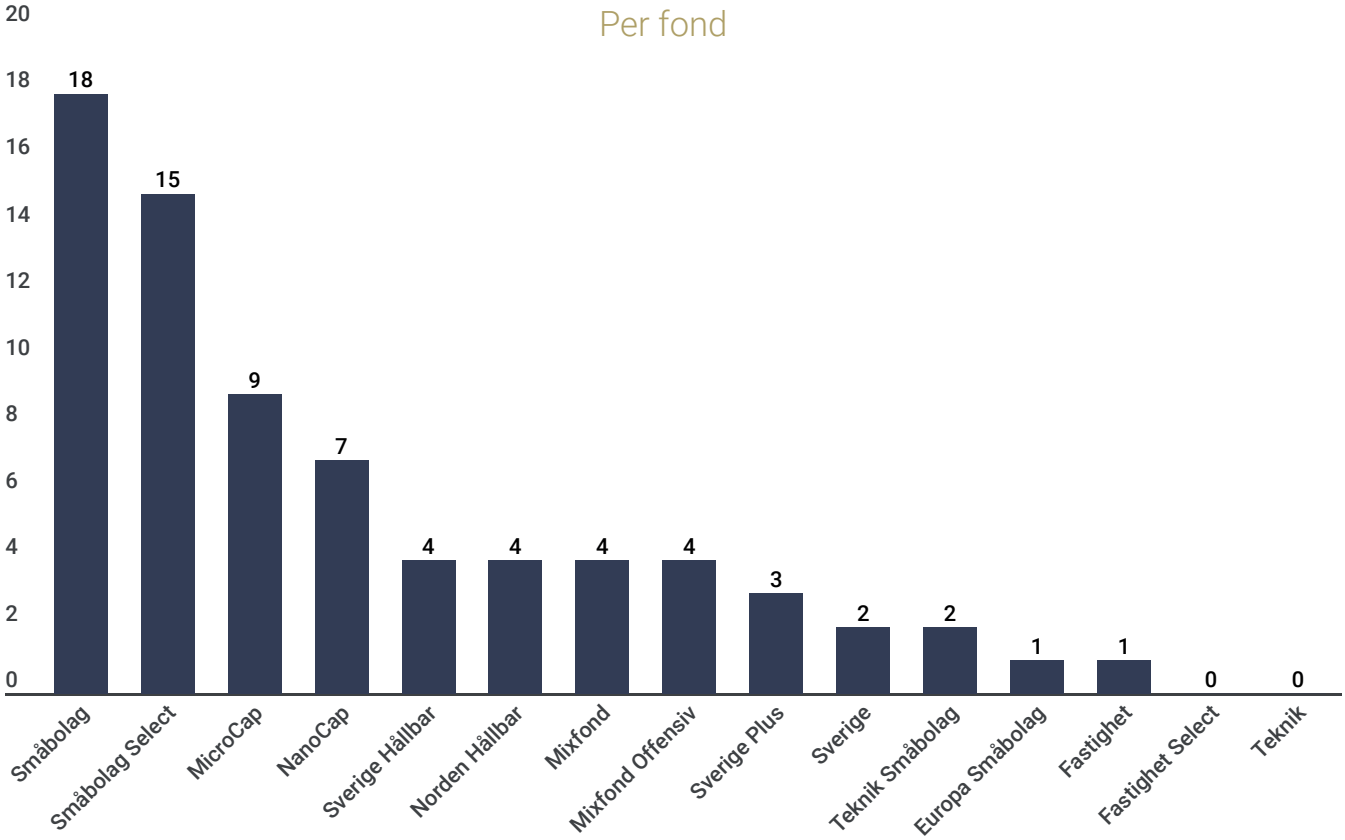

Lannebo ser deltagande i valberedningar både som ett ansvar och ett privilegium.

Koldioxidavtryck

Koldioxidavtrycket visar en ögonblicksbild av fondernas exponering mot koldioxidintensiva bolag och branscher. Ett lågt tal innebär att fonden i större utsträckning har investerat i bolag med en verksamhet som har låga utsläpp i förhållande till sina intäkter.

KOLDIOXIDAVTRYCK PER FOND (2021-12-31)

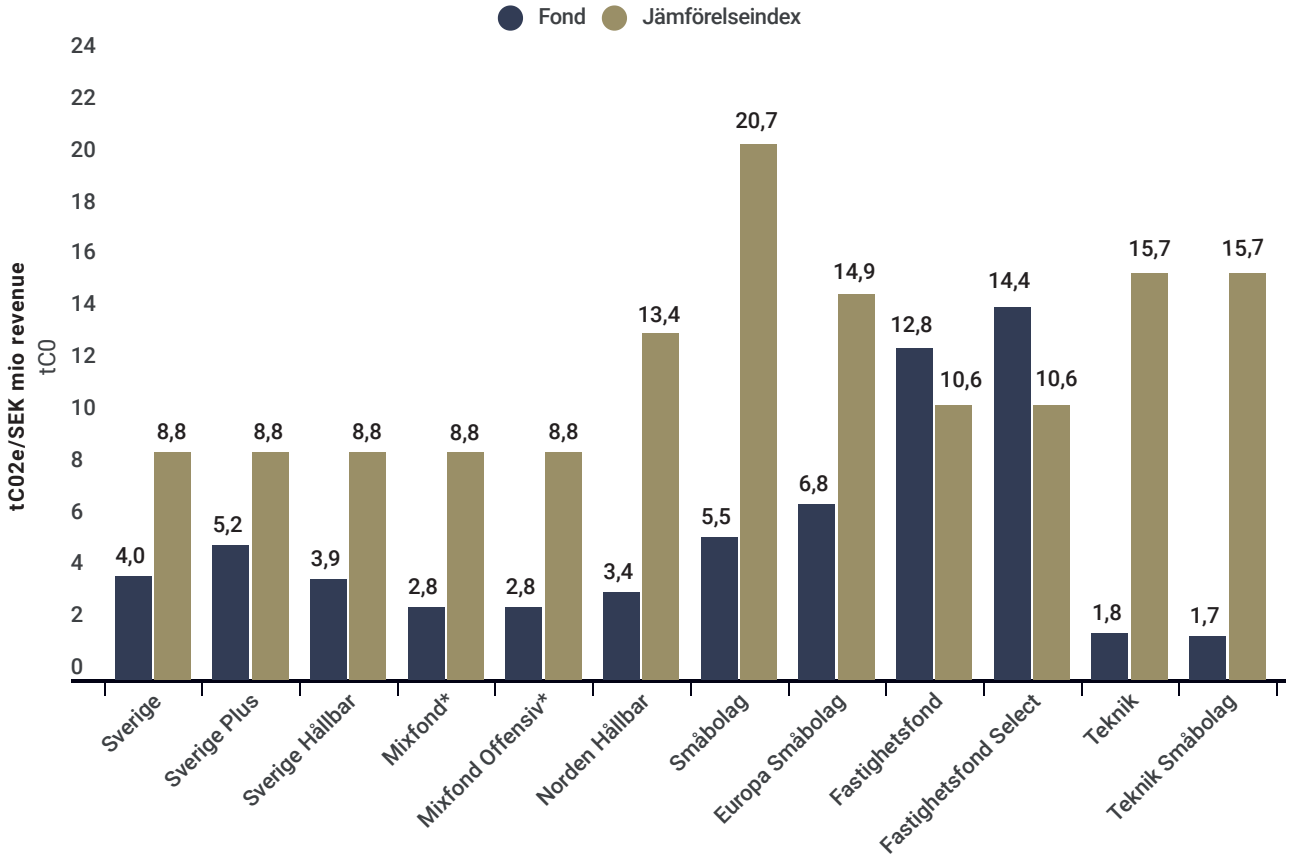

Olika branscher har olika mängd utsläpp av naturliga skäl – ett tillverkande bolag har högre utsläpp än ett mjukvarubolag. Att det kan skilja mycket mellan olika fonder är alltså ett naturligt inslag beroende på vilken branschexponering fonden har. Det värdefulla med måttet är att det ger oss som förvaltare en uppfattning om storleken på finansiella riskerna kopplade till koldioxidintensiva företag, exempelvis prisförändringar på utsläppsrätter. Koldioxidavtrycksmåttet är således inte ett mått på hur klimatsmart en fond är och inte heller är det ett mått på fondinnehavens förmåga att minska sina utsläpp över tid.

Koldioxidavtrycket visar en ögonblicksbild av hur portföljens koldioxidavtryck ser ut. Beräkningarna är inte heltäckande och indirekta utsläpp omfattas inte. Måttet säger ingenting om hur portföljen bidrar till ett koldioxidsnålt samhälle. Mer information om måttet går att läsa här.

** Gäller endast aktieandelen då Lannebo Mixfond och Lannebo Mixfond Offensiv är blandfonder. Notera att för Lannebo Mixfond är täckningsgraden endast 64,3 procent.*

Valberedningar

Hos Lannebo är det fondförvaltarna som är ledamöter i valberedningar med några få undantag. Anledningen är att vi anser att ägarstyrnings-frågan är en naturlig del av förvaltningen. Inför stämmosäsongen 2022 medverkade Lannebo i valberedningar i följande bolag.

Addtech	Huhtamäki
Alimak	Inwido
Balco	Lagercrantz Group
Basware	Lindab
Beijer Alma	Loomis
Bergman & Beving	MedCap
Bonava	NCC
Bravida Holding	Nolato
Bufab	Profoto
Cavotech	Securitas
Concentric	Stille
Creaspac	Trelleborg
Fagerhult	VBG Group
Hexpol	

Ägandeprocess

139 st under 2021

3. HÅLLBARHETSMÖTEN
Dedikerade hållbarhetsmöten med bolagsledningar i utvalda portfölj-bolag samt löpande aktiva hållbarhetsdialoger.

150 st under 2021

1. LÖPANDE BEVAKNING
Förvaltarnas dagliga arbete med att bevaka händelser i innehaven och i marknaden.

5. BOLAGSSTÄMMOR
Vi röstar årligen på bolags-stämmor i drygt 60 procent av vårt förvaltade kapital.

2. KONTINUERLIG DIALOG
Förvaltarna träffar de flesta portföljbolagen flera gånger per år.

27 st under 2021

4. VALBEREDNINGAR
Lannebo är en stor ägare i många svenska bolag. Där vi får möjlighet att delta i valberedningen tar vi den, utan undantag.

6. INCITAMENT
Hållbarhetsintegrering är en del av förvaltarnas rörliga ersättning.

ANDEL KVINNOR I STYRELSERNA

där Lannebo deltar i valberedningen

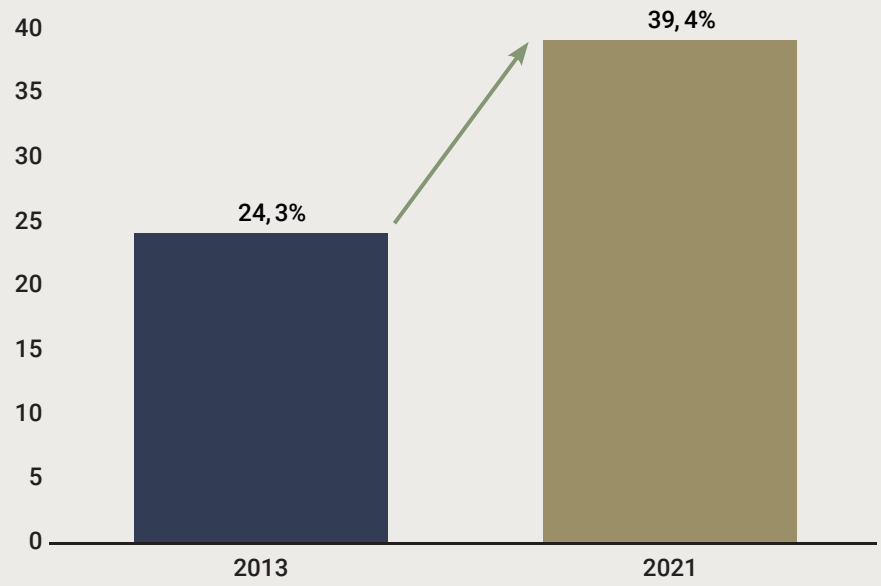

Lannebo bidrar till mer jämställda styrelser

LANNEBO ARBETAR AKTIVT för att driva på jämställdhetsarbetet i svenska börsbolag, bland annat genom vårt deltagande i valberedningar.

Svensk kod för bolagsstyrning, som infördes 2005, föreskriver att en jämn könsfördelning ska eftersträvas i börsbolagens styrelser. I den svenska bolagsstyrningsmodellen är det ägarutsedda valberedningar som lämnar förslag på styrelsens ledamöter. Det slutgiltiga beslutet om styrelsens sammansättning fattas sedan av bolagets årsstämma. Lannebo ser det som både ett privilegium och en skyldighet att delta i bolagens valberedningsarbete och vi har gjort det sedan 2004, då vi första gången fick frågan. Det är en skyldighet för att värna den svenska ägarstyrningsmodellen och ett privilegium då det är en möjlighet för oss att påverka.

Kollegiet för svensk bolagsstyrning satte 2014 som ambitionsnivå att det minst representerade könet ska utgöra cirka 40 procent. av antalet styrelseledamöter senast år 2020. När kollegiet annonserade sin ambition uppgick andelen kvinnliga styrelseledamöter till 25 procent. Efter drygt sju år kan vi konstatera att Lannebos arbete för en ökad jämställdhet har varit framgångsrikt. Andelen kvinnliga styrelseledamöter i bolagen där vi deltar i valberedningen har ökat och uppgick efter 2021 års stämmosäsong till 39,4 procent. Detta är att jämföra med börsen som helhet där andelen kvinnliga styrelseledamöter uppgår till 34,7 procent.

Våra fonder

Lannebo är ett oberoende fondbolag med drygt 85 miljarder kronor under förvaltning. Samtliga Lannebos fonder är äkta aktivt förvaltade med målet att uppnå bästa möjliga riskjusterade avkastning för andelsägarna.

LANNEBO SVERIGE HÅLLBAR

En aktivt förvaltad aktiefond som huvudsakligen placerar i aktier på den svenska börsen. Lannebo Sverige Hållbar följer särskilda hållbarhetskriterier i sina placeringar och väljer aktivt in bolag med hållbarhet som urvalskriterie. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil

Vi väljer bolag utifrån en noggrann analys som baseras på vår egen kunskap och återkommande möten med bolagen. Målsättningen är att hitta företag som bidrar till en mer hållbar värld och över tid ger en hög riskjusterad avkastning.

Charlotta Faxén

Peter Lagerlöf

STARTDATUM: 2010-10-01

FONDFÖRMÖGENHET: 1 756 mkr

ÅRLIG AVGIFT: 1,64%

RISK: 6/7

Läs mer om **Lannebo Sverige Hållbar**.

*"Vårt mål är att **förstå alla fondens innehav** i detalj för att undvika onödiga risker"*

LANNEBO NORDEN HÅLLBAR

En aktivt förvaltad aktiefond som placerar i börsnoterade bolag i Norden. Lannebo Norden Hållbar följer särskilda hållbarhetskriterier i sina placeringar och väljer aktivt in bolag med hållbarhet som urvalskriterie. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Genom analys och urval fattar fondens förvaltare aktiva investeringsbeslut. Fokus läggs på varje enskild investering och dess långsiktiga möjligheter framöver. Aktiens värdering är också central i investeringsbeslutet. Vi gillar bolag med försäljningstillväxt, såväl organisk som förvärvad och som har tillräckligt starka kassaflöden som räcker till både utdelningar och förvärv.

Charlotta Faxén

Peter Lagerlöf

STARTDATUM: 2018-06-14
FONDFÖRMÖGENHET: 248 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 1,61%
RISK: 6/7
Läs mer om **Lannebo Norden Hållbar**.

*"Vi väljer att investera i bolag där vi ser **hög potential på lång sikt**, till en rimlig risknivå"*

LANNEBO SUSTAINABLE CORPORATE BOND

En aktivt förvaltad räntefond som huvudsakligen investerar i företagsobligationer utgivna av företag i Norden och till viss del i övriga Europa. Lannebo Sustainable Corporate Bond investerar i gröna obligationer, obligationer utgivna av företag som bedöms vara hållbara eller som producerar varor eller tjänster som syftar till att lösa hållbarhetsutmaningar. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Varje investering utvärderas enskilt och vi investerar enbart i obligationer utgivna av företag vars affärsmodell och ledning vi är väl förtrogna med. Vi bygger en väl sammansatt fond av företagsobligationer från olika sektorer och geografier med såväl börsnoterade som onoterade bolag. Vi köper obligationer utgivna av stabila bolag med starka balansräkningar. Målsättningen är att fonden ska generera en stabil avkastning över tid.

Katarina Carlsson

Karin Haraldsson

STARTDATUM: 2020-02-18
FONDFÖRMÖGENHET: 90 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 0,92%
RISK: 3/7
Läs mer om **Lannebo Sustainable Corporate Bond**.

LANNEBO CORPORATE BOND

En aktivt förvaltad räntefond som huvudsakligen investerar i företagsobligationer utgivna av företag i Norden med tonvikt på Sverige. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Varje investering utvärderas enskilt och vi investerar enbart i obligationer utgivna av företag som vi är väl förtrogna med. Vi bygger en väl sammansatt fond av företagsobligationer från olika sektorer, geografier och med olika riskprofil. Vi köper obligationer utgivna av stabila bolag med starka balansräkningar. Målsättningen är att fonden ska generera en stabil avkastning över tid.

Katarina Carlsson

Karin Haraldsson

STARTDATUM: 2012-09-10
FONDFÖRMÖGENHET: 858 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 0,92%
RISK: 3/7
Läs mer om **Lannebo Corporate Bond**.

*”Vi investerar enbart i obligationer utgivna av företag som vi är **väl förtrogna med**"*

LANNEBO EUROPA SMÅBOLAG

En aktivt förvaltad aktiefond som investerar i små och medelstora bolag i Europa. De bolag som fonden investerar i får ha ett börsvärde som vid investeringstillfället uppgår till högst 5 miljarder euro eller motsvarande i annan valuta. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Genom analys och urval fattar vi aktiva placeringsbeslut. Fokus läggs på varje enskild investering i fonden och dess långsiktiga möjligheter framöver. Vi försöker undvika faktorer som endast påverkar aktiekurser kortsiktigt, vilket resulterar i att vi investerar i kvalitetsbolag där vi kan ha en kvalificerad åsikt om bolagets framtid och där värderingen är attraktiv.

Carsten Dehn

Ulrik Ellesgaard

STARTDATUM: 2016-10-17
FONDFÖRMÖGENHET: 1 677 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 1,68%
RISK: 6/7
Läs mer om **Lannebo Europa Småbolag**.

*”Vi försöker **undvika faktorer** som endast påverkar aktiekurser kortsiktigt"*

LANNEBO FASTIGHETSFOND

En aktiv förvaltad aktiefond med fokus på långsiktighet och riskmedvetenhet. En investering i fonden ger dig en fokuserad inriktning mot nordiska bygg- och fastighetsbolag. Målet är att med en koncentrerad portfölj skapa möjlighet till god riskjusterad avkastning. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Genom analys och urval fattar vi aktiva placeringsbeslut. Fokus läggs på varje enskild investering i fonden och dess långsiktiga möjligheter framöver. Vi försöker undvika faktorer som endast påverkar aktiekurser kortsiktigt, vilket resulterar i att vi investerar i kvalitetsbolag där vi kan ha en kvalificerad åsikt om.

Tobias Kaj

Philip Hallberg

STARTDATUM: 2021-09-15
FONDFÖRMÖGENHET: 158 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 1,02 % + 20 % rörlig på eventuell överavkastning
RISK: 6/7
Läs mer om **Lannebo Fastighetsfond**.

*”Vårt fokus är på tillväxt i **förvaltningsresultat**, inte på substansvärde"*

LANNEBO FASTIGHETSFOND SELECT

En aktiv förvaltad specialfond (AIF) med fokus på långsiktighet och riskmedvetenhet. En investering i fonden ger dig en fokuserad inriktning mot nordiska bygg- och fastighetsbolag. Målet är att med en koncentrerad portfölj skapa möjlighet till god riskjusterad avkastning. Lannebo Fastighetsfond Select är en specialfond vilket innebär ett friare placeringsmandat för förvaltarna jämfört med en vanlig aktiefond (UCITS). Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Genom analys och urval fattar vi aktiva placeringsbeslut. Fokus läggs på varje enskild investering i fonden och dess långsiktiga möjligheter framöver. Vi försöker undvika faktorer som endast påverkar aktiekurser kortsiktigt, vilket resulterar i att vi investerar i kvalitetsbolag där vi kan ha en kvalificerad åsikt om bolagets framtid och där värderingen är attraktiv.

Tobias Kaj

Philip Hallberg

STARTDATUM: 2021-09-30
FONDFÖRMÖGENHET: 129 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 1,02 % + 20 % rörlig på eventuell överavkastning
RISK: 6/7
Läs mer om **Lannebo Fastighetsfond Select**.

*”En spetsig specialfond som verkligen **skiljer ut sig från mängden**"*

LANNEBO HIGH YIELD

En aktivt förvaltad räntefond som huvudsakligen investerar i högavkastande företagsobligationer främst i Norden. Med högavkastande obligationer avses obligationer utgivna av företag med lägre kreditvärdighet, även kallade *high yield*-obligationer. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil

Varje investering utvärderas enskilt och vi investerar enbart i obligationer utgivna av företag som vi är väl förtrogna med. Vi bygger en väl sammansatt fond av företagsobligationer från olika sektorer, geografiska områden och riskprofiler. Vi undviker obligationer utgivna för specifika projekt och av bolag med en alltför hög skuldsättning. Målsättningen är att fonden ska generera en stabil avkastning över tid.

Katarina Carlsson

Karin Haraldsson

STARTDATUM: 2015-01-30

FONDFÖRMÖGENHET: 682 mkr

ÅRLIG AVGIFT: 0,92%

RISK: 4/7

Läs mer om **Lannebo High Yield**.

LANNEBO MICROCAP

En aktivt förvaltad aktiefond som investerar i små bolag i Norden med tonvikt på Sverige. De bolag som fonden investerar i får ha ett börsvärde som uppgår till högst 0,1 procent av den svenska aktiemarknadens totala börsvärde vid investeringstillfället. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil

Vårt mål är att skapa högsta möjliga avkastning till ett rimligt risktagande. Värdet för oss som aktieägare skapas över tid i de företag vi investerar i. Vi gör vår egen analys och fokuserar på företagsanalysen. Vi gör en bedömning av bolagens möjlighet att växa, generera kassaflöde och skapa avkastning på kapitalet samt de risker som finns. Vi ställer aktiens värdering i relation till framtida potential och risk. Vi föredrar rimligt värderade aktier i bolag med hållbara affärsmodeller där vi kan skaffa oss en uppfattning om den framtida utvecklingen. Vi vill ha en koncentrerad portfölj där varje innehav har stor betydelse för fondens utveckling och där vår egen analys blir viktig. Vi är engagerade ägare eftersom vi är övertygade om att detta kan skapa värde.

Johan Lannebo

Claes Murander

STARTDATUM: 2007-02-01

FONDFÖRMÖGENHET: 5 713 mkr

ÅRLIG AVGIFT: 2,06%

RISK: 6/7

Läs mer om **Lannebo MicroCap**.

*”Vi investerar i bolag som har **starka finanser** och företagsledningar som vågar"*

LANNEBO MIXFOND

En aktivt förvaltad blandfond som huvudsakligen investerar i svenska aktier och räntebärande värdepapper. Till skillnad från många andra blandfonder kan Lannebo Mixfond investera upp till 100 procent i aktier men har även möjlighet att gå ur aktiemarknaden helt. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Vi beslutar hur stor aktie- respektive ränteandelen i fonden ska vara beroende på vår syn på aktiemarknaden. En gemensam nämnare för bolag vi föredrar att investera i är de som över tid ökar försäljningen, antingen via marknadstillväxt eller via förvärv. Bolag med starka balansräkningar och goda kassaflöden ger möjlighet till höga aktieutdelningar samt innebär låg kreditrisk vid investeringar i obligationer. Genom att aktivt växla mellan aktier och räntor samt ett aktivt bolagsval är vårt mål att fonden ska generera god avkastning över tid.

Charlotta Faxén

Peter Lagerlöf

STARTDATUM: 2000-08-04
FONDFÖRMÖGENHET: 12 364 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 1,64%
RISK: 5/7
Läs mer om **Lannebo Mixfond**.

LANNEBO MIXFOND OFFENSIV

En aktivt förvaltad blandfond. Placeringarna i börsnoterade aktier uppgår till mellan 50 och 100 procent av tillgångarna, medan placeringarna i räntebärande värdepapper kan uppgå till högst 50 procent av tillgångarna. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Fonden förvaltas utifrån Lannebos investeringsfilosofi om aktiv förvaltning. Det innebär att vi fokuserar på fundamental bolagsanalys och värdering av enskilda aktier i bolag vars affärsmodeller vi förstår. Vi beslutar hur stor aktie- respektive ränteandelen i fonden ska vara beroende på vår aktiemarknadssyn, därefter väljer vi ut de bolag vi vill investera i. Ett exempel på karaktärsdrag som vi föredrar hos bolag är möjligheten att öka försäljningen, antingen via marknadstillväxt eller via förvärv.

Charlotta Faxén

Peter Lagerlöf

STARTDATUM: 2013-05-16
FONDFÖRMÖGENHET: 1 971 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 1,63%
RISK: 5/7
Läs mer om **Lannebo Mixfond Offensiv**.

*”Vi föredrar bolag som kan **öka försäljningen**, antingen via marknadstillväxt eller förvärv"*

LANNEBO NANOCAP

En aktivt förvaltad aktiefond som investerar i små bolag i Norden med tonvikt på Sverige. De bolag som fonden investerar i får ha ett börsvärde som uppgår till högst 0,05 procent av den svenska aktiemarknadens totala börsvärde vid investeringstillfället. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Vårt mål är att skapa högsta möjliga avkastning till ett rimligt risktagande. Vi gör vår egen analys och fokuserar på företagsanalysen. Vi gör en bedömning av bolagens möjlighet att växa, generera kassaflöde och skapa avkastning på kapitalet samt de risker som finns. Vi ställer aktiens värdering i relation till framtida potential och risk. Vi föredrar rimligt värderade aktier i bolag med hållbara affärsmodeller där vi kan skaffa oss en uppfattning om den framtida utvecklingen. Vi vill ha en koncentrerad portfölj där varje innehav har stor betydelse för fondens utveckling och där vår egen analys blir viktig. Vi är engagerade ägare eftersom vi är övertygade om att detta kan skapa värde.

Johan Lannebo

Claes Murander

STARTDATUM: 2016-05-31

FONDFÖRMÖGENHET: 2 081 mkr

ÅRLIG AVGIFT: 1,03% + 20% rörlig avgift på ev. överavkastning

RISK: 6/7

Läs mer om **Lannebo NanoCap**.

LANNEBO RÄNTEFOND KORT

En aktivt förvaltad räntefond vars innehav har en genomsnittlig löptid på 0-2 år. Lannebo Räntefond Kort investerar i svenska räntebärande värdepapper främst utgivna av företag men kan även placera i räntebärande värdepapper utgivna av stat eller kommun samt i penningmarknadsinstrument, alla med hög kreditvärdighet. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Varje investering utvärderas enskilt och vi investerar enbart i räntebärande värdepapper utgivna av företag som vi är väl förtrogna med. Vi bygger en väl sammansatt fond av värdepapper med hög kreditvärdighet från olika sektorer och med olika riskprofil. Vi letar investeringar i stabila bolag med starka balansräkningar. Målsättningen är att fonden till en låg risk ska generera en konkurrenskraftig avkastning över tid.

Katarina Carlsson

Karin Haraldsson

STARTDATUM: 2001-11-12

FONDFÖRMÖGENHET: 4 826 mkr

ÅRLIG AVGIFT: 0,22%

RISK: 2/7

Läs mer om **Lannebo Räntefond Kort**.

LANNEBO SMÅBOLAG

En aktivt förvaltad aktiefond som investerar i små och medelstora bolag i Norden med tonvikt på Sverige. De bolag som fonden investerar i får ha ett börsvärde som uppgår till högst 1 procent av den svenska aktiemarknadens totala börsvärde vid investeringstillfället. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Vi lägger stort fokus på varje enskild investering i fonden och dess långsiktiga möjligheter. Vi försöker undvika faktorer som endast påverkar aktiekurser kortsiktigt, vilket resulterar i att vi investerar i kvalitetsbolag där vi kan ha en kvalificerad åsikt om bolagets framtid och där värderingen är attraktiv. Målsättningen är att fonden med ett väl avvägt risktagande ska ge en bättre avkastning än liknande fonder.

Per Trygg

Hjalmar Ek

STARTDATUM: 2000-08-04
FONDFÖRMÖGENHET: 36 037 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 1,63%
RISK: 6/7
Läs mer om **Lannebo Småbolag**.

*"Vårt mål är att **förstå alla fondens innehav** i detalj för att undvika onödiga risker"*

LANNEBO SMÅBOLAG SELECT

En aktivt förvaltad aktiefond som placerar i små och medelstora bolag i Norden med tonvikt på Sverige. De bolag som fonden investerar i får ha ett börsvärde som uppgår till högst 1 procent av den svenska aktiemarknadens totala börsvärde vid investeringstillfället. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Vi vill skapa en god riskjusterad avkastning. För att uppnå detta har vi stort fokus på varje enskild investering i fonden. För att uppskatta ett företags framtida förutsättningar bedömer vi dess affärsmodell, marknadsposition, risker och utvecklingsmöjligheter. När det gäller värdering av företaget beaktar vi bland annat finansiell ställning och historisk resultatutveckling. Vi fokuserar på vad som är viktigt för bolaget och dess långsiktiga utveckling och undviker faktorer som endast påverkar aktiekursen kortsiktigt. Målsättningen är att fonden med ett väl avvägt risktagande ska ge en bättre avkastning än liknande fonder.

Per Trygg

Hjalmar Ek

STARTDATUM: 2000-10-31
FONDFÖRMÖGENHET: 3 482 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 0,73% + 20% rörlig avgift på ev. överavkastning
RISK: 6/7
Läs mer om **Lannebo Småbolag Select**.

*"Varje placering ska kvalificera sig på **egna meriter**"*

LANNEBO SVERIGE

En aktivt förvaltad aktiefond som investerar på den svenska aktiemarknaden. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Strategin i förvaltningen grundar sig på kunskap om bolagen och värdeinriktad aktieanalys. En investering baseras på vår uppfattning om det långsiktiga företagsvärdet. Återkommande karaktär hos bolagen är starka balansräkningar, goda kassaflöden och ledande marknadspositioner. Målsättningen är att fonden med ett väl avvägt risktagande ska ge en bättre avkastning än liknande fonder. Antalet innehav i fonden varierar normalt mellan 20 till 30 bolag.

Martin Wallin

Robin Nestor

STARTDATUM: 2000-08-04

FONDFÖRMÖGENHET: 3 637 mkr

ÅRLIG AVGIFT: 1,63%

RISK: 6/7

Läs mer om **Lannebo Sverige.**

*”Långsiktighet och riskmedvetenhet skapar **stora värden över tid**"*

LANNEBO SVERIGE PLUS

En aktivt förvaltad aktiefond som huvudsakligen placerar i aktier på den svenska börsen. I grunden påminner fonden om Lannebo Sverige men kan dessutom via blankningar och derivatinstrument addera korta positioner som balanseras av ytterligare långpositioner. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Strategin i förvaltningen grundar sig på kunskap om bolagen och värdeinriktad aktieanalys. Återkommande karaktär hos bolagen är starka balansräkningar, goda kassaflöden och ledande marknadspositioner. Målsättningen är att fonden med ett väl avvägt risktagande ska ge en bättre avkastning än liknande fonder. Fondens mer flexibla placeringsbestämmelser ger möjlighet att skapa extra avkastning utan att öka nettoexponeringen mot aktiemarknaden. Nettoexponeringen mot aktiemarknaden ligger mellan 90 och 100 procent. Antalet innehav i fonden varierar normalt mellan 25 till 35 bolag.

Martin Wallin

Robin Nestor

STARTDATUM: 2008-12-11

FONDFÖRMÖGENHET: 5 489 mkr

ÅRLIG AVGIFT: 1,01% + 20% rörlig avgift på ev överavkastning

RISK: 6/7

Läs mer om **Lannebo Sverige Plus.**

*”En investering baseras på vår uppfattning om det **långsiktiga företagsvärdet**"*

LANNEBO TEKNIK

En aktivt förvaltad aktiefond som investerar i tillväxtbranscher globalt med tonvikt på USA. Lannebo Teknik investerar efter tillväxtteman och söker stabila bolag med god vinstutveckling. Aktuella investeringsteman är till exempel hälsa, säkerhet, resurseffektivisering och digitalt innehåll. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Vi är övertygade om att teknisk utveckling kan lösa många av världens utmaningar och är nyckeln till en mer hållbar framtid. Vi söker bolag som skapar långsiktiga värden och istället för att fokusera på nästa kvartal fokuserar på nästa generation. De bolag vi investerar i är ledande, eller kan förväntas ta en ledande position, inom de tillväxtteman som identifierats. Inom varje tema söker vi bolag med stark konkurrenskraft, goda tillväxtmöjligheter och en modern syn på hållbarhet. Vidare lägger vi stort fokus på riskbedömning och investerar endast i bolag med en realistisk och attraktiv värdering. Vår process bygger på fundamental analys och vi investerar inte i rena förhoppningsbolag.

Johan Nilke

Helen Groth

STARTDATUM: 2000-08-04
FONDFÖRMÖGENHET: 8 912 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 1,62%
RISK: 6/7
Läs mer om **Lannebo Teknik**.

*"Vi fokuserar på vad som är viktigt för bolaget och dess **långsiktiga utveckling**"*

LANNEBO TEKNIK SMÅBOLAG

En aktivt förvaltad aktiefond som investerar i teknikdrivna tillväxtföretag med ett börsvärde under 5 miljarder amerikanska dollar. Lannebo Teknik Småbolag har en tematisk strategi och inga geografiska begränsningar utan kan investera i intressanta bolag var som helst i världen. Fonden investerar inte i tobak, cannabis, alkohol, spel, pornografi, vapen, fossila bränslen eller bolag som systematiskt och omfattande bryter mot internationella konventioner. Detaljerad information finns på lannebo.se.

Förvaltarstil
Vi är övertygade om att teknisk utveckling kan lösa många av världens utmaningar och är nyckeln till en mer hållbar framtid. Vi söker bolag som skapar långsiktiga värden och istället för att fokusera på nästa kvartal fokuserar på nästa generation. De bolag vi investerar i är ledande, eller kan förväntas ta en ledande position, inom de tillväxtteman som identifierats. Inom varje tema söker vi bolag med stark konkurrenskraft, goda tillväxtmöjligheter och en modern syn på hållbarhet. Vidare lägger vi stort fokus på riskbedömning och investerar endast i bolag med en realistisk och attraktiv värdering. Vår process bygger på fundamental analys och vi investerar inte i rena förhoppningsbolag.

Johan Nilke

Helen Groth

STARTDATUM: 2019-11-07
FONDFÖRMÖGENHET: 1 256 mkr
ÅRLIG AVGIFT: 1,62%
RISK: 6/7
Läs mer om **Lannebo Teknik Småbolag**.

*"Vi är övertygade om att **teknisk utveckling är nyckeln** till en mer hållbar framtid"*

Vårt fondutbud

Fond	Riskklass	Placeringsområde	Strategi
Aktiefonder			
Lannebo Europa Småbolag	6	Europeiskt	Small cap
Lannebo Fastighetsfond	6	Nordiskt	All cap
Lannebo Fastighetsfond Select	6	Nordiskt	All cap
Lannebo Norden Hållbar	6	Nordiskt	All cap
Lannebo NanoCap	6	Svenskt/nordiskt	Nano cap
Lannebo MicroCap	6	Svenskt/nordiskt	Micro cap
Lannebo Småbolag	6	Svenskt/nordiskt	Small/mid cap
Lannebo Småbolag Select	6	Svenskt/nordiskt	Small/mid cap
Lannebo Sverige	6	Svenskt/nordiskt	All cap
Lannebo Sverige Plus	6	Svenskt/nordiskt	All cap
Lannebo Sverige Hållbar	6	Svenskt/nordiskt	All cap
Lannebo Teknik	6	Global tech	All cap
Lannebo Teknik Småbolag	6	Global tech	Small cap
Blandfonder			
Lannebo Mixfond	5	Svenskt/globalt	All cap
Lannebo Mixfond Offensiv	5	Svenskt/nordiskt	All cap
Företagsobligationsfonder			
Lannebo Corporate Bond	3	Svenskt/nordiskt	IG + High yield
Lannebo High Yield	4	Svenskt/nordiskt	High yield
Lannebo Räntefond Kort	2	Svenskt	Investment grade
Lannebo Sustainable Corporate Bond	3	Svenskt/europeiskt	IG+ High yield

Vill du veta mer om våra fonder? Läs mer på lannebo.se eller kontakta oss på 08-5622 5222.

LANNEBO

Lannebo Fonder AB
Box 7854, 103 99 Stockholm
Besöksadress: Kungsgatan 5

Tel: +46 (0)8-5622 5200
Tel kundservice: +46 (0)8-5622 5222
Fax: +46 (0)8-5622 5252

info@lannebo.se
www.lannebo.se
Org nr: 556584-7042